

Narodna in univerzitetna knjižnica  
v Ljubljani

110426

BAČKOVSKÉHO  
JOVÉ SLOVNÍČKY  
CIZÍCH ŘEČÍ.

F.:

SLOVNÍČEK  
slovinsko-český  
česko-slovinský.

RJEČNIK  
slovensko-češki  
češko-slovenski.

(PŘES 7000 SLOV.)

•50

Za 1 korunu.

•50

1 korona.

Nákladem firmy Dr. Frant. Bačkovský,  
knihkupectví, antikvariát a nakladatelství  
v Praze-II., Žitná ulice číslo 55 n.

**Učte se řečem snadno a rychle  
dle Vymazalových učebnic řečí  
a Dra Bačkovského  
korunových slovníčků.**

<b>Anglicky</b>	I. Učebnice . . . . .	K — 72
	II. Rozmluvy . . . . .	" 1—
	Slovniček anglicko-český . . . . .	" 1—
	Slovniček česko-anglický . . . . .	" 1—
<b>Arabsky</b>	čisti i psáti . . . . .	" —50
<b>Bulharsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" —72
	Mluvnice se slovníčkem . . . . .	2·80
	Slovniček bulharsko-český a česko-bulhar. . . . .	" 1—
<b>Cikánsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" —72
<b>Českému pravopisu</b>	snadno a rychle . . . . .	" 1·20
	Slovniček cizojazyčný . . . . .	" 1—
<b>Dánsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" —72
<b>Francouzsky</b>	I. Učebnice . . . . .	" —72
	II. Rozmluvy . . . . .	" 1—
	Slovniček česko-francouzský . . . . .	" 1—
	Slovniček francouzsko-český . . . . .	" 1—
	Učebnice s metodou analyticko-direktní od Kosiny a Hulakovského . . . . .	3·20
<b>Hebrejsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" —72
<b>Holandsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" —72
	Slovniček holandsko-český a česko-holand. . . . .	" 1—
<b>Charvátsky</b>	I. Učebnice . . . . .	" —72
	II. Rozmluvy . . . . .	" —80
	Slovniček charvát.-český a česko-charyát. . . . .	" 1—
<b>Italsky</b>	viz vlašsky.	
<b>Latinsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" 1—
	Rodová pravidla latinská . . . . .	—20
<b>Litovsky</b>	snadno a rychle . . . . .	" —72

DRA BAČKOVSKÉHO  
**KORUNOVÉ SLOVNÍČKY**

---

**SLOVNÍČEK**  
slovinsko - český  
česko - slovinský.

—  
**SLOVAR**  
slovensko - češki  
i  
češko-slovenski.

Dr. FRANT. BAČKOVSKÝ,  
nakladatelství — knihkupectví — antikvariát  
V PRAZE.

110426

110426

## Připominka.

Pro stručnost vyneschána byla slova, jichž význam buď úplně kryje se s významem českým, anebo se mu velmi podobá. Složených tvarů nutno hledati zpravidla pod texty **jednoduchými**.

Pro výslovnost budí uvedeno: slovinské **h** vyslovuje se jako **eh**, slovinské **i** zní tvrdě jako **y**, na př. **hoditi** čti **chodyty**, **tiho** čti **tycho** atd.

Slovinská v písmě neoznačuje délek vúbec; čárky nad samohláskami nebo souhláskami v našem slovníčku znamenají **přízvuk slabikový**.

Slovniček tento jest vhodnou příručkou k Vymazalově učebnici „Slovinsky snadno a rychle“ za 72 h.



RFZ d. 5438 (1952)

Tiskli Štorkán a Jaroš v Žižkově.

## Část slovinsko-česká.

### A.

**ábota** hloupost, pošeti-  
lost  
**ábranek** kočička, jeh-  
něda  
**ájd** pohan  
**ako** jestliže, kdyby  
**akoprám** ačkoli  
ali buď, anebo, čili; ale  
altár oltář  
**ámpak** ale, avšak  
**ánti** přece  
**ápno** vápno; **apnár** vá-  
penník  
**apríl** duben  
**ára** závdavek  
**áškrc** ústřížek  
**áta** tata, tatínek

### B.

**babica** babička; porodní  
baba  
**babina** stařenka  
**babine** mn. šestinedělí  
**babjevéren** pověrčivý  
**babljáti** mečeti  
**bac(ek)** beran  
**bágrec** červec, nach  
**báhati** se vychloubati se

bájta chalupa, chýška  
**bajálnik** čaroděj  
**báker** měď  
**bakláti** plápolati  
**bandéra** prapor, korou-  
hev  
**bára** močál, bahniště  
**barantáti** kupčiti  
**báratí** tázati se  
**barkostája** přístav  
**baršún** samet  
**barúse** mn. vousy  
**básati** cpáti, nabíjeti  
**básnoslovje** bájesloví  
**baš** zrovna, právě  
**batina** klacek, kyj  
**bávkati** štěkatí  
**béhast** hloupý, blbý  
**becáti** kopati (nohou)  
**bečvá** sud, bečka  
**bedéti** bdítí  
**begáti** těkatí, běhati;  
másti  
**belegováti** označovati  
**beléžka** značka, po-  
známka  
**belják** bílek  
**belouňka** úžovka  
**beráčiti** žebrati  
**berič** dráb, biřic

besílo četba; čítanka  
beséda slovo, řeč, slib  
besedáriti žvaniti  
beséditi mluviti, řečniti  
béteg nemoc, choroba  
betéžen churavý, ne-  
mocný  
betyica drobet, malič-  
kost  
bezáti šfouchati; pobí-  
hati  
bezég bez (keř)  
bezjáča širočina  
beznati utíkat; varo-  
vati se  
bíba 1. hmyz, 2. příboj  
mořský  
bíglica tříška, zápalka  
bíkce býček  
bíncati kopati (nohou)  
bingati klátiti se  
bínkošti letnice  
bisága ranec, měsíc  
bísev perla  
bístriti čistiti, brousiti  
bístvo podstata, bytnost  
bívati bydleti  
blagjnica pokladna  
blágor blaho, dobro,  
spásá  
**blagrováti** žechnati, ve'e-  
biti  
blanceváti blouzniuti  
blánja deska, prkno  
blazína peřina  
blazinják pohovka

blebetáti žvástati  
**bledica** blednička  
blesk lesk, třpyt  
blésti třeštiti  
blísk blesk  
blišč nádhera, lesk  
blízo blízko, u, při  
bližnjik blížní  
blóditi blouditi, mýliti  
se, šíleti  
**blodnják** bludiště  
bóbnati bubnovati  
bobríč bubínek  
bodckovje jehličí  
bodečina hrot  
**bódikaj** tretka, darem-  
nost  
bodóčnost budoucnost  
bodrítí povzbuzovati  
bog bůh  
bogatáj neznaboh  
bogataš boháč  
bógme! přisámbůh!  
bogoklétnik rouhač  
bója barva  
bójda prý  
bójen vojenský, válečný  
bojeváti se zápasiti  
bokál pohár  
boléhati churavěti  
bólha blecha  
bólje lépe  
boljár šlechtic  
bolníca nemocná  
bombáž baylna  
bórba boj, zápas

bórec bojovník, zápasník  
borovnica borůvka  
bóršt les  
bórštnjar myslivec  
bósti trkatí, píchatí  
bóter kmoch, kmotr  
bóžič vánice  
božjak halér, vindra  
božjepótnica poutnice  
božjerópník svatokrádce  
bráda vousy  
bráhor volé  
brámba obrana; zeměbrana  
brámbovec domobranec  
bránjar hokynář  
brat bratr  
bratomórstvo bratrovražda  
brátva vinobraní  
břbatí kutiti, šatročiti  
brbánek bublina  
břcati kopati nohama  
břdo kopec, pahorek  
brégast kopcovitý  
bréja březí  
brénčati bzučeti  
brénta putna  
bréstti brouzdati se  
brez bez, mimo  
bréza bříza  
brezbóžen bezbožný  
brezčásten bezecný  
brézdnō propast, hlinina

brezvérec bezvěrec  
brezvesten nesvědomitý  
brežina pobřeží  
břhek hezký, sličný  
bridéti čpiti, štípati  
brígati se starati se  
brijáč holič  
brín jalovec  
brísati utírat, čistiti se  
briti holiti  
brívnica holírna  
brízgati stříkatí; hvízdati  
bríke mn. vousy  
brlizgati hvízdati  
břna hlína, pršť  
brodár převozník  
brodárstvo plavba  
brój číslo  
brójiti počítati  
bron bronz  
brózgati bryndati  
brstíč pupen  
brúmen pobožný  
brúno břevno  
brv lávka  
brzíca bystrina, ručej  
brzína rychlost  
břzo hněd, rychle  
brzojáv telegraf  
brzopis těsnopis  
brzovlák rychlík  
brž hněd  
bržkone asi, pravděpodobně  
búcika jehlice

búč 1. zvuk, 2. tykev,  
3. lebka  
búčati duněti, hučeti  
budláti nadívati  
búkev buk  
búkve mn. kniha  
bukvárna knihkupectví  
bukvovéz knihař  
búrka žert, fraška  
búskla hřeblo  
bútara nůše, břemeno  
buždován palcát  
bzíkatí stříkatí

C.

cándra hadr, cár  
cánkatí kapatí  
capa hadr  
capín trhan, otrapa  
carína clo  
carjevina císařství, car-  
ství  
cedilo cedítko; ostatí na  
cedilu zůstatí na holí-  
čkách  
cekin dukát  
celilo lék  
cébiti hojiti, léčiti  
celó zcela, dokonce  
cempér troška, drobet  
cemén laciný, levný  
ceníti odhadovati, vážiti  
si  
cep rozštěp, štěp  
cepetáti cupati, dupati

cepílnik štěpnice  
cépiti štípati, roubovati  
cérkev kostel, církev  
cerkvénik kostelník  
cérkvica kostelík  
césar císař  
cesarjeváti panovati  
céstnar celník  
cestnína mýto na silnici  
cífrast pestrý, třasnatý  
cimati pučeti  
címet skořice  
cingljáti cinkati, klinkati  
cíplja tepna  
cmáriti škvářiti, smažiti  
cmérdati se fňukati, pla-  
katí  
cmígati hudlařiti  
cmíok knedlík; ūlpaš  
cónta nevěstka, poběh-  
lice  
copáta papuč, bačkora  
córprati čarovati  
cříkatí hynouti, cepeněti  
crklina zdechlina, mrcha  
cundra hadr; cuchta  
cunja onuce, cár  
cvek hřeb, cvok  
cvénkatí zvoniti  
cvéstí kvéstí  
cvet květ  
cvetána květena  
cvetlícá květina  
cvetličnýák sklenník,  
květnice  
cvíren níť

čvrtnják svítek z vajec  
č.

čáčka kaňka  
čakálnica čekárna  
čáratí čarovati  
čas doba; tačas zatím  
čásník noviny, časopis  
čásníkar novinář  
čásoma pomalu, časem  
čast pocta; hodnost  
častiti ctíti, klaněti se  
častník důstojník  
čáša číše, koflík  
če(tudy) ačkoli, byť i  
čebéla včela  
čebelnják včelín  
čéber kád, bečka  
čebúl, čebrila cibule  
čéda čistota; stádo  
čéden čistý, hezký, způ-  
sobný  
čeháti zapáchatí  
čéhniti trhnouti; cek-  
nouti  
čeketáti štěbétati  
čeláren divný, zvláštní  
čeméren mrzutý, nevrlý  
česálnik hřeben  
česen česnek  
čestítati blahopřáti  
čésto často  
čes že prý  
češčeníje čtení, vzývání  
čéšpljavec povidla

četíri čtyři  
čétník rotmistr  
četrtek čtvrtok  
četrtina čtvrtina  
četrtůren čtvrtodinný  
četvér čtverý  
čevljár obuvník, švec  
čevó střevo  
čiba slepice  
čík slavík (doutníku)  
čínkovec pěnkava  
čínovník úředník  
čípki krajky  
číslati vážiti si  
čisto úplně, docela  
čítálnica čítárna  
čívkatí cvrlikati  
človekožérec lidožrout  
čmériti se zlobiti se  
čmrlj čmelák  
čóba huba  
čobéti zevlovati  
čóbatí škrabati se  
čok kláda, pařez, trap  
čoln člun  
čopíč štětec  
čovík sýček, kulich  
čréda stádo, hejno  
črep střep  
črepína střep; lebka  
čréšnja třešně  
črévelj střevic  
črevó střevo, břich  
črez přes, nad  
črk tah  
črkati čmáratí

**črkostávec** sazeč  
**črljén** červený  
**črnec** černoch, mouřenín  
**črnílo** inkoust; čern  
**črnovíca** modřina  
**črt** zášť  
**črtati** rýsovat, rýti  
**črtiti** nenáviděti  
**čřtinik** tužka, rýsovadlo  
**črvojéden** červotočivý  
**čúd** m. údiv, ž. náladá,  
povaha  
**čúda** příliš mnoho  
**čúden** divný, zázračný  
**čudodélen** divotvorný  
**čújen** bdělý  
**čúmnata** komora, ložnice  
**čústvo** cit  
**čúten** smyslný, citlivý,  
bdělý  
**čúti** slyšeti, bdít  
**čútiti** cítiti, čichati  
**čútnica** nerv, čiv  
**čútstven** smyslný  
**čuváj** strážce, strážník,  
dozorce  
**čúvatí** bdít, opatrovati  
**čvrst** silný, čerstvý, svěží

## D.

**da** aby, že: se v éda  
arci, toliko da so-  
tva; ne da neřkuli  
**dáča** daň, berň, clo

**dáčník** berní, výběrčí  
**dajáti** dávati  
**dáleč** daleko  
**dálnji** další  
**daljnolpis** telegraf  
**dáljši** delší  
**dámelj** ozvěna  
**dan** den  
**danášnj** dnešní  
**dánes** dnes  
**danéca** jitřenka  
**daníca** jitřenka  
**darežljiv** štědrý  
**dárroma** zadarmo  
**darovit** štědrý, nadaný  
**dási(rávno)** ač(koli)  
**dáve, dávi** dnes ráno  
**davkarija** berní úřad  
**débel** tlustý, hrubý,  
sprostý  
**debeliti** krmiti  
**déblo** kmen  
**déca** děti  
**decémber** prosinec  
**dečák** klučík  
**dečinski** dětinský  
**déčla** děvče, holka  
**dédovati** děditi  
**dejáti** činiti, praviti  
**déjstvo** skutek, čin  
**dejstvovati** působiti  
**dékla** služka, děvečka  
**deklíški** dívčí, panenský  
**delálnica** dílna  
**delárnica** pracovna

délavec dělník  
délavnik všední den  
délež úděl, podíl  
deležiti se mítí účast v...  
dělnica podíl, akcie  
dělo práce, skutek  
denár peníz  
denárnica pokladna  
dénes dnes  
deréč dravý, lítý  
désen pravý  
desétnik desátník  
desnica pravice  
dételja jetel  
detišnica opatrovna,  
školka  
devér svak (mužův  
bratr)  
devíški panenský  
dež déšť; dež gre prší  
dežela země, kraj, ven-  
kov  
deželski zemský  
deževnica dešťovka  
dežiti pršeti  
díčen slavný, skvělý  
dih dech  
dihnití dechnouti  
dijaciti studovati  
diják student  
díla deska, prkno  
díle mn. půda, húra  
dímnik komín  
dírjati hnáti se, cválati  
dišáva vúně, koření

diviáčina divá zvěř, zvě-  
řina  
diviad divoch; kanec  
divjina zvěřina  
dláčec vlákno, chloupek  
dláka srst  
dlásna dáseň  
dleskati mlaskati, luskati  
dlétili dlabati  
dnéven denní  
dnévník denník  
dob dub  
dobro došel! vítán buď!  
dobíček zisk, užitek  
dobítek výhra  
dobivec vítěz  
dóbrči spalničky  
dobrikati se lichotiti se  
dobrodôšlica uvítání  
docvěsti odkvěsti  
dóčim zatím co  
dogódba událost, příběh  
dogodíti se státi se  
dohód důchod; příchod  
dóhtar doktor  
dojáča dojnice  
dojilja kojná  
dojívka ssavec  
dójka kojná  
dokáj dosti, mnoho  
dokláda přirážka, přída-  
vek  
doklé dokud  
dokód až kam  
dokoré dokud  
dol údolí; dolů

doláneček dolák, podhorák  
dólbsti dlabati  
doléten dospělý  
dolg čluh; adi: dlouhý  
doléca údolíčko  
dolóčiti určiti  
dolžán dlužný, povinný  
domáč domácí, důvěrny,  
krotký  
domének úmluva  
domisliti se dovtípiti se  
domoljúb vlastenec  
domotóžen tesklivý  
domov domů  
domóvje domov, vlast  
domévnica domovský  
list  
dónda loutka; tlustá  
dívka  
donések příspěvek  
doprásati doptávati se  
dopúst dovolená  
dopústnica dovolovací  
list  
dosedáj dosud  
doségati docházeti ně-  
čeho  
dosehdób dodneška  
doslé posud  
dosléjšnj dosavadní  
doslužnina výslužba,  
pense  
dostojánstvenik hodno-  
stář  
dóšlec příchozí  
dóta věno

dotík dotek, styk  
dotód až sem  
dotók příchod  
dovérje důvěra  
dovóljen dostatečný,  
spokojený  
dovrševáti ukončovati  
dozdáj posavat  
dozorévatí dozrávati  
dožítek příhoda, zku-  
šenost  
drága stoka, rokle,  
ráha  
dragínja drahota  
drágica milenka  
dragotína klenot, skvost  
drájna odrhovačka; sval-  
ka; nevěstka  
drážiti drážditi  
dražiti zdražovati  
dřča klouzačka  
drémati dřímati  
drén dřín  
drénje běhavka, průjem  
drestíti se tříti se, po-  
tírat se  
drévej dnes večer  
drevén dřevěný  
drévi dnes večer  
drevosek mýtina, paseka  
drgástiti škrábatí; tříti  
len  
dřgniti tříti  
drk eval, trysk  
saňky  
dřkalica brusle; mn. č.

**dróbec** drobet; zlomek;  
osrdí  
**dróbje** vnitřnosti, osrdí  
**drobtína** ždibec  
**drobtínice** výpisky (z  
knih)  
**dróg** tyč, bidlo  
**drot** drát  
**drožé** mn. č. droždí  
kvasnice  
**dřsatí** se kloužati se  
**drugáče** jinak, sice  
**drugáko** nebo, jinak  
**drúgda** jindy, podruhé  
**drugéj** jinde  
**drugopís** druhopis  
**drugóten** vedlejší, po-  
družný  
**drugovérec** jinověrec  
**društvo** jednota, spolek  
**drúzgati** mačkat  
**drúžba** společnost  
**drzovít** drzý, smělý  
**držáva** říše, stát  
**držáven** státní, říšský  
**državlján** státní občan  
**držávnik** státník  
**državnopráven** státo-  
právní  
**držnost** pevnost  
**duh** duch, dech  
**duhobólen** choromyslný  
**dúhatí** čichati, větriti  
**duhóven** duchovní, kněz;  
duševní

**duhovít** důmyslný, du-  
chaplný  
**duhóvnica** seminář kněž-  
ský  
**duhovníja** farnost  
**duhóvnik** kněz  
**dúšec** zápach; dusík  
**dušeslovèc** dušezpytec,  
psycholog  
**dvájset** dvacet  
**dvig** zdvih, předrážka (v  
hudbě)  
**dvobéj** souboj  
**dvocévka** dvojka (ruč-  
nice)  
**dvójba** pochybnost  
**dvójče** blíženec  
**dvojíca** párek, dvojice,  
dvé...  
**dvom(ba)** pochyba, vr-  
toch  
**dvómiti** pochybovat  
**dvoúmje** dvojsmysl  
**dvožívka** obojživelník

## E.

**éden** jeden, některý, ja-  
kýsi  
**edin** jediný; nuzný  
**edínost** jednota, svor-  
nost  
**edinozveličálen** samospa-  
sitelný  
**edínstven** jednotný, sou-  
vislý

edníca jednuška  
enáčiti přirovnávati, sto-  
tožňovati  
enájst jedenáct  
enák stejný, rovný  
énkrat jednou, někdy  
enodóben současný  
enoimén stejnojmenný  
enójen jednoduchý  
enolíčen jednotvárný  
enoók jednooký  
enoróden stejnorođdý  
enóta jednota, svornost  
enotédenski týdenní  
enovérec souvěrec  
enozlóžen jednoslatičný  
érbščina dědictví  
évo! ejhle!

## F.

faflijáti plápolati  
fájfa dýmka  
fájmošter farář  
fant mládežec, výrostek  
fantováti mládencovati,  
hýřiti  
far pop, kněžour  
farof fara  
fazán bažant  
február únor  
fej! fi! fuj!  
fígamož sketa, podlec  
fín jemný  
firnež fermež  
fižol fizule

forínt zlatý, zlatka  
fráča prak  
frígati smažiti  
fúflja větroplach

## G.

gábiti hnusiti, ošklivi i  
gáče mn. č. podvlékačky  
gád zmije  
gágati kejhati, štěbetati  
gaj háj  
gájba klec  
gájda dudy  
gájiti chovati, pěstovati  
galún kameneč  
gámbati batoliti se  
gáre mn. č. kára, tra-  
kač  
gárje mn. č. svrab, pra-  
šivina  
gasílnica stříkačka  
gasílo hašení  
gíba ohyb, řasa  
gibá'o hybadlo, motor  
gibáníca koláč  
ginévati hynouti  
gízda nádhera, přepych  
glád hlad  
gládko zhola, nadobro  
gladóvník nenasыта;  
skrblík  
glágol sloveso  
glásba hudba  
glasbilo hudební nástroj  
glasílo heslo, noviny

glásník oznamovatel  
glasovír klavír  
glasovít zvučný  
gláva hlava; iz glave  
  znati znáti nazepamět  
glaváč hlaváč  
glavár hejtman; glavár-  
  stvo hejtmanství  
glávnica jistina  
glavník hřeben  
géleba hrouda  
gledálce kukátko  
gledalíšče divadlo, je-  
  viště  
gledálo zrcadlo  
gledati hleděti  
gledavec divák  
glej! ejhle!  
glen hlen, šlem  
glibánja hřib  
glíva houba  
gluh hluchý, dutý, tichý  
glúmiti se žertovati  
gnéstí hnísti, mačkatí  
gnév hněv  
gnézdo hnízdo  
gníti hnítí  
gnjat šunka  
gnój hnůj, hnis  
gnojavíca vřed  
gnójinik pařeniště  
góba houba  
gobčati se hubičkovati  
  se  
god svátek, jmeniny;  
zralost

gódba hudba  
gódec hudec  
gódež ťumař; broukal  
godováníje jmeniny  
gojitelj vychovatel  
gol holý, lysý  
golázen hmyz, červi  
goleníca holeň  
goliba chatrč  
goliti olupovati  
goljufáti podváděti  
golóbčati se líbatí se,  
miliskovati se  
gomázit míhati se, hem-  
žiti se  
gomb knoflík  
gomila mohyla, kopec  
gorán horal  
gorčica hořčice  
gorečnost nadšení, zápal  
górek horký i hořký  
góren poschodí, patro  
góri nahoře  
goríce mn. č. pahorka-  
tina  
gorivo palivo  
gorjé! běda! ouvě!  
gorovít hornatý  
gorostázen obrovský  
goršica hořčice  
gortáneček chrtán  
gos husa  
gosák houser  
gosár husák, pasák  
gosénica housenka  
góslati housti

gósle mn. č. housle  
gospá paní; gospá matí  
panímáma  
góspica slečinka  
gospód pán  
gospodováti vládnouti,  
panovati  
gospóška vrchnost, úřad  
gospóščina panstvo, pan-  
ství  
góstba hostina  
gostí mn. č. kvas  
gostílna, gostílnica ho-  
stinec  
gostíšče zájezdná ho-  
spoda  
gostiti hostiti; zhusfo-  
vati  
gostníca hostinský po-  
koj  
góšča(va) houš(ina)  
gotovína hotovost  
govéd skot, hovězí do-  
bytek  
govoríca pověst, řec  
gozd hvozd  
gozdár myslivec  
grábež plen, lup; po-  
berta  
grabliáti hrabati  
gráblje mn. č. hrábě  
gradišče hradiště, zed  
hradební  
graditi stavěti, ohrazo-  
vati  
građník purkrabí

grájati tupiti, plísniti  
grána větev  
gránes(o) verš  
grbánčiti vraštitи čelo  
gřča suk; hlíza, nádor  
gřdež nestouđník  
grdóba ohava, ohyzda  
grdún ošklivec  
gréba hrouda  
grebén hřeben  
grébsti škrabati  
gredóč cestou, mimo-  
chodem  
gréh hřich  
grenák hořký  
grénčen nahořký  
grenkostád potměchuf  
gréšnik hříšník  
gréti hřáti  
gréva me líto je mi  
grezovít močálovitý  
grgotáti kloktati, vrkati  
gristi kousati, hrýzti  
gríža úplavice  
grílti hrdliti; objímati  
grm keř  
grmáda hranice, hro-  
mada  
grměti hřimati  
grobníca hrobka  
gród hrud, prsy  
gródje kostra  
grózd hrozen  
gróznica zimnice  
grozovít ukrutný, líty  
grúden prosinec

grúliti vrkati, cukrovati  
grúšec štěrk  
grúška hruška  
gúba řasa, vráska  
gúgati se kývati se  
gumb knoflík  
gúšcer ještěrka  
gvozd klín

## H

hába peruf, křídlo  
hábati bouchati, strkati  
hábiti kaziti  
hábrati chlubiti se  
hahljati se chechtati se  
hájda pohanka  
halóga haluz  
hárpa harfa  
hásek prospěch, užitek  
hasnovít užitečný  
hčási ihned, okamžitě  
héncaj! tisíc hromů!  
hímba podvod  
hiniti se přetvařovati se  
híp okamžik, chvilka  
hirálnica chorobinec  
híratí chřadnouti  
hiša dům, stavení; me-  
stna hiša radnice  
híšnik hospodář, šafář  
hítati házeti  
híter rychlý, spěšný  
hitéti spěchatí  
hítiti vhoditi, vchytouti  
hítrica spěch; průjem

hitrovózno blago rych-  
lozboží  
hláče mn. kalhoty  
hláčník šle  
hladětina huspenina, ro-  
sol  
hlap pára, výpar  
hlápati lapati  
hlápčevski otrocký  
hlápec pacholek; spo-  
dek  
hlapón parostroj, loko-  
motiva  
hlastáv nadutý, chlubi-  
vý; žrout  
hléb pecen chleba; ho-  
mole cukru  
hlép touha, chtíč  
hlev chlév, stáj  
hlínití se přetvařovati  
se  
hlípati supěti  
hlup pára  
hmelj chmel  
hobát bujný  
hočljív chlípný  
hod chůze; pochod  
hódití choditi, jíti; hó-  
di! hybaj! vari!  
hodnica chodba  
hójevje chvojí  
hólm chlum, pahorek  
hósta houští, les  
hoté chtic, úmyslně  
hotel Bog! dejž bůh!  
hotljív vilný

hotníca souložnice,  
smilnice  
hótoma schválně  
hrámba skladiště; špi-  
žírna  
hrána strava, výživa  
hranílnica spořitelna  
hráničti opatrovati; stra-  
vovati  
hránjenec strávník  
hranljív výživný  
hrast dub  
hrastóvje doubrava  
hrčati chrápati, vrčeti  
hrček skřeček; šiška.  
(jedlová)  
hrékatí kašlati  
hren křen  
hrepetáti chropštěti  
hretljív ošklivý, od-  
porný  
hrga suk; nádor  
hríb pahorek, hora  
hribolázeč cestovatel  
v horách  
hrípa chřípka  
hrom chromý  
hrošč chroust, brouk  
hrum hluk, šum  
hrupéti hřmotiti  
hrust silák, chlap  
hrúščati šuměti, hlučeti  
hrzgetáti ržáti  
húd zlý, špatný, bídný  
hudíca dna, pakostnice  
hudíč čert, dábel

hudník ratach, čert, dás  
hudóba zloba, zlost  
hudodéjstvo zločin  
hudojezičník zlolajce,  
rouhač  
hudosúmen podezřívavý  
hudouren bouřlivý  
hudovóljen zlomyslný;  
nevrlý  
hú(j)skati štváti, pod-  
něcovati  
húlavec tvrdohlavec,  
vzdorný  
hválež chvalořečník  
hvaléžen vděčný  
hválñica chvalozpěv  
hvalovít chvalitelný  
hvastáti chlubiti se  
hvátáti chápatici, lapati

# I

iglast jehlovitý i jehlč-  
natý  
igléc prvosanka  
igličje hr. jehličí  
igrališče hřiště, herna  
igrokáz činohra  
ihlti se štkáti, vzlykati  
il jíl, hlína  
imé jméno  
imendán jmeniny  
imeník seznam  
imeniten vynikající,  
důležitý  
imenják jmenovec

**iměnje** majetek, jmění  
**iménoma** zejména  
**iménstvo** názvosloví  
**imételj** majetník  
**imovina** majetnost  
**imovít** majetný, zá-  
možný  
**ínod** jinudy  
**inokáz** jinotaj  
**inostrán(ski)** cizozemský  
**ípak** však, přec  
**írh** jircha  
**iskálni** list zatykač  
**ískati** hledati, pídit se  
**ískráti** jiskřiti se  
**ískrén** jiskrný; vřelý,  
srdečný  
**ískrica** jiskřička, dro-  
bet; pampeliška  
**íspa** půda, podstřesi  
**isti** týž, totožný  
**ístina** pravda; jistina  
**istinár** kapitalista, boháč  
**istočásen** současný  
**istosréden** soustředný  
**istovérec** souvěrec  
**istoznáčen** souznačný  
**í tak** bez toho, přece  
**ivér** tříska  
**íuje** jiní  
**iz** (předl.) z, ve slože-  
ninách vy-  
**ízba** světnice  
**izbéga** výjezd; výmluva,  
vyhýbka  
**izbér** výběr

**izbókel** vypuklý, vydutý  
**izbór** výbor, výkvět,  
tresť  
**izbrísati** vymazati  
**izcřípek** výňatek, výpi-  
sek (z knihy)  
**izdája** vydání  
**izdajáč** zrádce  
**izdajátelj** nakladatel  
**izdaníti** se rozeníti se  
**izdélek** výrobek  
**izdelováti** vyráběti, ho-  
toviti  
**izdíh** výdech, vzdech  
**izdrúžba** vyobcování  
**izdúha** zápach, puch  
**izgága** žáha  
**izgléd** rozhled, vyhlídka  
**izgója** výchova  
**izgóvor** výslovnost; vý-  
mluva  
**izgréd** výstup, výtržnost  
**izgúba** ztráta, ujma  
**izhábiti** poškoditi, zka-  
ziti.  
**izhód** východ; výsledek  
**izíd** konec  
**izíma** výjimka  
**izjáva** projev, prohlá-  
šení  
**izjézd** vyjíždka  
**izkáz** výkaz, průkaz  
**izklásti** vyložiti  
**izkópek** zkamenělina  
**izkrój** výkroj, výstřížek  
**izkús** pokus, zkouška

izlét výlet  
izliv výlev, ústí (řeky)  
izločen výlučný  
izložba výstava  
izměd mezi, z  
izmóliči vymodlit  
iznád se shora  
iznájdba vynález  
iznásek úhrn  
iznátraj uvnitř  
izobráženec vzdělanec  
izomíka vzdělání, osvěta  
izopáčen zkažený, pře-  
vrácený  
izpáh vymknutí (z klou-  
bu)  
izpeljáva vývoz, odvo-  
zení  
izpit zkouška  
izplačilo výplata  
izpód zespod  
izpodlézník podlézač,  
sok  
izpodnébník povětroň,  
meteor  
izporočilo odkaz; zvěst,  
zpráva  
izposojilo výpůjčka  
izpraševání zkouška  
izpréd od — pryč  
izpregléd přehled, roz-  
hled; omyl  
izprelepota nádhera  
izpreudárek rozvaha,  
rozmysl

izprevřek zrúda, zmie-  
tek  
izpričeválo vysvědčení  
izpríjenost zvrhlost  
izpsovati (koga) vyna-  
dati (někomu)  
izpůh výpar  
izréčen výslovny  
izréden neobyčejný  
izrékoma výslovne  
izróčba dodávka  
izročilo ústní podání,  
tradice  
izrók výrok, průpověď  
izsréd zprostřed  
iztezálnica mučidlo,  
skřipec  
iztís výtisk  
iztóčen východní  
iztóžek výtěžek, tržba  
izúčba výcvik  
izúmek vynález  
izúna vně, venku  
izvárek truska (žel.);  
odvar  
izvén kromě, mimo  
izvestje zpráva, návěsti  
izvestóba věrnost  
izvír zřídlo, vznik, pů-  
vod  
izvlásti zvláště  
izvód výrobek; výtisk  
(knihy)  
izvólite! rače!  
izvřsten výtečný

**ízza** ze (zadu), od-,  
pro.

**J**

**jáblana** jabloň  
**jáčina** síla  
**jad** jed, zlost, hněv  
**jáglec** petrklíč  
**jágnje** jehně, beránek  
**jágoda** jahoda; **rdeča j.**  
malina, črna j. borůvka, šipečja j. šipek  
**jáhati** jezditi (na koni)  
**jájce** vejce  
**jájčnjak** vaječník  
**jálen** závistivý  
**jáma** důl; hrob; brloh;  
jeskyně  
**jámbor** stěžeň  
**jámstvo** rukojemství  
**jar** jarní, jary; prudký  
**jarebíca** koroptev  
**járec** beran  
**járek** příkop, rokle  
**járem** jařmo, jho;  
sedlo (horské)  
**járica** jař, jařina  
**jásá** mýtina  
**jasíka** osyka  
**jástreb** jestřáb, sup  
**jášcerica** ještěrka  
**jášma** jaspis  
**játa** hejno, dav, zástup  
**javálne** sotva, stěží  
**jáven** veřejný

**jávkati** naříkati, kvíleti  
**jaz** já  
**jázba** díra, doupě  
**jázbec** jezevec  
**jázbečar** jezevčík  
**jecati** koktati  
**jěča** žalář, vězení  
**jed**, **jídlo**, pokrm  
**jeden** jedlý, jídelní  
**jedílník** jídelní lístek  
**jédrn** jádrový; stručný  
**jédro** jádro; trest; soubor  
**jeglíči** mn. jáhly  
**jegúlja** úhoř  
**jéklo** ocel  
**jel** jedle  
**jélo** jídlo  
**jélša** olše  
**jemčítí** ručiti  
**jérbas** koš  
**jeréb** koroptev  
**jerebíka** řeřáb  
**jérmen** řemen  
**jérob** poručník  
**jéruš** kořalka  
**jésen** jasan  
**jesén** podzim  
**jésih** ocet  
**jesíka** osyka  
**jestílo** příbor, jídelní náčiní  
**jestvínar** hokynář, potravinář  
**jéšč** hltavý  
**jéščník** chřtán, jícen

## K

jéti začíti	kábel škopek
jétičnost souchotiny	kacáti mazati
jetníčar žalářník	káča had
jetník vězeň	káďar jestliže, když, až
jétra mn. játra	kadíč kuřák
jétrva švaková	kadiľo kadidlo
jéza hněv, zlost	kadúnje mn. necky
jézero jezero; tisíc	káhla nočník; kachle
jézgra jádro	kaj co
jezikati se hašteřiti se	kájba klec
jezikodróbec puntičkář	kájha žalář, díra
jezikoslóvec jazykozpy- tec	kájža chalupa, barák
jéž koňmo	káko(r) jak(o)
jéža jízda; jez, stav	kakóst jakost
johotáti bědovati	kálati štípati
jokati plakati	kalíti pučeti; kaliti
júd žid	kámera komora
jug jih; jižní vítr	kamp oddělení
júgalica houpačka, ob- leva	kan úmysl; klam, pod- vod; kazka
jugovzhód jihovýchod	kániti kapati; šiditi
jugozaňód jihozápad	kanónik kanovník
júha polévka	kap m. okap; ž. mrtvice
júlij červenec	kapára závdavek
júnček býček, volek	kapéla kaple
júnij červen	kápica čepička; zápalka
jutránji ranní, jitřní	kapníca dešťovka; ci- sterna
jútri zítra	kar co; ravnio kar prá- vě; jen; kar nič zhola nic
jútrkovati snídati	kármina pohřební tryz- na
jútrnica jitřenka; ranní klekání	karp kapr
jútro jitro, východ	
júžina svačina; oběd	

kártavec karbaník  
kášča sýpka  
kášnata klobasa  
katéři který  
kávra krúta  
kavráč krocan  
kávran havran  
kazáňnik ukazováček;  
seznam  
kázati ukazovati; zna-  
menati  
kázen trest  
kaznoválnica trestnice  
kdaj? kdy?  
kéber brouk  
kedáj kdy  
kegljáti hráti v kuželky  
kélih kalich  
képa hrouda; chuchel  
ker poněvadž  
kinč ozdoba  
kínov čínský  
kip socha  
kis ocet  
kisík kyslík  
kíslica kyselka  
kislína kyselina  
kist štětec  
kit velryba  
kjer kde  
kládez studně  
klafutáti vrávorati  
klája píce  
klállica jatky  
klápast schlíplý  
klast píce, krmě

klátež pobuda, tulák  
klativítez dobrodruh  
klávec řezník  
klávra mrzutý, nevrly  
kleč úskalí, písčina  
klej živice; klíh  
klenkati cinkati  
klepár klempíř  
klesár kamenník  
kléše mn. klíště  
klet sklep  
kletár sklepník  
klíc volání, hlas  
klíca zárodek  
klicár hlasatel  
klícati volati, vzývati;  
zváti  
klínja čepel  
klinkét cinkot  
kljub přesto  
kljubést vzdor  
ključ klíč  
ključalnica zámek  
(u dveří)  
kljúkec kluk  
kljun zobák  
klobasár uzenář  
klobásica uzenka, párek  
klóčka kvočna  
kložnar vetešník  
kmálu brzy  
kméčki selský, venkov-  
ský  
kmet rolník, sedlák  
kmetíja statek  
kmétinja selka

**knegínja** kněžna  
**knez** kníže  
**knezo-škóf** kníže-biskup  
**knéžji** knížecí  
**knjíga** kniha; literatura  
**knjigovézec** knihař  
**kniževnost** písemnictví  
**knjížnik** literát, spisovatel  
**kóben** osudný  
**kóber** kostka  
**kocína** vlas, chlup  
**kóča** chatrč, chalupa  
**kočljív** choulostivý  
**kod** kudy, někudy  
**kóder** kučera  
**kofétar** kavárník  
**kój** ihned  
**kójí** který  
**kokáva** poušť, rokle  
**kókla** kvočna  
**kokóš** slepice  
**kokót** kohout  
**kólce** kolečko  
**kolébatí** máchatí  
**koledár** kalendář  
**kolér** límec  
**kolésar** kolář; cyklista  
**kolesníca** kolej  
**kolíba** barák, chatrč  
**kólikor** kolik; pokud  
**kolk** kyčle; útes; kuželka  
**kolobár** kruh, oběh  
**kolodvór** nádraží  
**kolomér** kružidlo

**kolotók** koloběh, tok  
**kolotúra** kladka  
**kolóvnica** kolej  
**kolovódja** náčelník  
**kolút** prsten, proužek  
**komád** kus  
**komaj** sotva, ledva  
**komát** chomout  
**kómen** komín, krb  
**komoráč** fenykl  
**končaj** tečka; koncovka  
**kónčen** závěrečný  
**končén** nitěný  
**kónči** aspoň, při nejmenším  
**konj** kůň; kozlík (nář.)  
**konjáč** pohodný  
**konjeník** jezdec  
**konjeníštvo** jízda, kavalerie  
**konóp** provaz  
**kontrabántar** podloudník  
**kop** chochol, téměř  
**kopalíšče** lázně  
**kopanína** paseka; zkaněliny  
**kópča** přeska, sponka  
**kópelj** koupel  
**kópen** suchý (bez sněhu země)  
**kopíčiti** hromaditi, kupiti  
**kopíšče** milíř  
**kopljénec** kleštěnec

kopněn suchozemský  
kopněti táti (o sněhu)  
koračaj krok  
koráčnica pochod  
koráža odvaha  
koražen odvážný  
korak krok  
kôrec nálevka  
korén mrkev  
korenína kořen  
korenják silák  
korist prospěch, užitek  
koristen užitečný  
korobáč karabáč  
koroški korutanský  
**Koroško** Korutany  
korúza kukuřice  
kós kus  
kôsec sekáč; chřástel  
kosílo snídaně  
kosítar plech  
kosíti sekati, kosit  
kosmát vlasatý, chlupatý  
kôstanj kaštan  
kostén kostěný  
kostnják kostlivec;  
kostra  
košára koš  
košatiti se nadýmati se  
kôšnja čas ku sečení  
koštrún skopec; beran  
košúta laň  
kotlár kotlář  
kotlovína měď  
kováč kovář

kováren potměšilý  
kovárstvo lest, potměšilosť  
kováštvo kovářský cech  
kovčeg kufr  
kovína kov  
kozárec pohár; sklenice  
kozé neštovice  
kozláti dáviti se  
kozolec stoh  
kôža kůže  
koželníca jehlice na vlasy  
kradljiv zlodějský  
kragulj krahujec  
kragulja rolnička  
krajec kraj, okraj  
krajna pohraniční země  
krájšati krátili  
krák žabí končiny  
kralj král  
**kraljéstvo** království  
kraljev královský  
kraljeváti kralovati  
kraljiček zlatohlávek  
krama krám  
kramar kramář  
kramáriti vésti obchod  
kramljáti hovořiti  
kramp motyka; skoba  
krap kapr  
kras, krasota krása, nádhera  
krasen nádherný, skvostný

**krasočuten** krasocitný  
**krasta** škraloup  
**krastav** prašívý  
**kratek** krátký  
**krativec** zkratka  
**kratkočásen** krátko-dobý  
**krátkoumen** obmezený, hloupý  
**krátkoviděn** krátkozraký  
**kravji** kravský  
**krč** křeč  
**krčevit** křečovitý  
**krdélo** stádo  
**kréda** křída  
**krémpelj** pazour, dráp  
**krémžiti** se zpitvořiti obličeji; plakati; šklebiti se  
**kreniti** pohnouti  
**krépak** silný, pevný  
**krepčati** síliti, občerstviti  
**krepēlo** kyj  
**krepkost** cnoſt  
**kreposten** ctný, ctnostný  
**krés** slunovrat  
**kresálo** ocílka  
**kresáva** křesadlo  
**kresnica** svatojanská muška  
**krévlja** hřeblo  
**krevljást** křivý, zmrzačený, mrzácký

**krevljáti** kulhati  
**krhati** tupiti  
**krhejl** zlomek; křížalka  
**krhek** suchý, křehký; unavený  
**krhkost** křehkost  
**krhlika** krušina  
**krhljáč** struhadlo  
**krí** krev  
**kričánje** křik  
**krílo** křídlo  
**krinka** škraboška  
**kristiján** křesťan  
**kriv** křivý; vinen  
**krivec** východní vitr  
**krivica** bezpráví  
**krivičen** nespravedlivý  
**krivína** křivost  
**krivoverec** bludař; kacíř  
**krma** píce; krmivo  
**krmilo** kormidlo  
**krníca** vodní vír  
**króg** kolem  
**krog** okrouhlosť; kolo  
**króglia** koule  
**kroglína** zaokrouhlení  
**krohotati** hlasitě se smáti  
**krojáč** krejčí  
**krojiti** děliti; přistřihnuti  
**krókar** havran, krkavec  
**krókatí** krákatí  
**króklja** krokva  
**krompír** zemák

krona koruna  
krop horká voda  
kropilo kropáč  
kropiva kopřiva  
króšnja nůše  
krošnariti podomní ob-  
chod vésti  
krotek krotký; mírný  
krov víko; přikrývka  
krovec pokrývač  
króžnik talíř  
krpa kus; záplata,  
skvrna  
krpati látati  
krst křest  
krščanski křesťanský  
krščenica služka  
krtáča kartáč  
kruh chléb  
krúliti chrochtati  
kruljev chromý  
krumpast kulhavý  
krušen chlebový  
krvolók tyran  
krznař jirchář  
ktérikrat po kolikáté  
kučma kožená čepice  
kufer měď  
kufrast měděný  
kuga mor  
kúhalnica vařečka  
kuhar kuchař  
kúhati vařiti  
kujati se durditi se;  
jinak se rozhodnouti  
kúm kmotr

kúmara okurka  
kunec králík  
kup hromiada  
kúp koupě  
kupa číše, pohár  
kupčeváti obchodovati  
kupčija obchod  
kupiven obchodní  
kupoma úhrnem  
kura slepice; kuře  
kuretina drůbež; sle-  
pičí maso  
kuriti topiti, zatopiti  
kurjáva topení  
kušar ještěrka  
kužen morem nakažený  
kvar škoda  
kváriti škoditi  
kvarta karta  
kvartáti hráti v karty  
kvišku vzhůru

## L

ládja loď  
ladjevje loďstvo  
lagáti lháti  
Lah Vlach  
lahek lehký  
lajati štěkatí  
lajna lyra, varyto  
lájšati uleviti, ulehčiti  
laket loket  
lákomnica nálevka  
lákota hlad  
lán len

lani minulého roku,  
loni  
lanskí lonský, před ro-  
kem  
lás vlas  
lasast vlasatý  
laskati lichotiti  
last, lastina vlastnictví  
lasten vlastní  
lastnost vlastnosť  
Laško Italie  
lavor, lovor vavřín  
láziti plaziti se, lézti  
láž lež  
lažník lhář  
lažnív lživý  
le jen  
léca kazatelna  
leča čočka  
leči lehnouti; utichnouti  
ledén ledový, lední  
ledenína náledí  
ledice ledviny  
ledina louka; úhor  
lédje ledví  
ledník ledová hora,  
sněžník  
ledvica ledvina  
léga poloha  
legár horečka; hlav-  
nička  
lehék lehký  
lêmež radlice  
len lenivý  
lenôba lenosť, zahálka  
lenúh lenoch

lep hezký, krásny  
lepo krásně  
lepota krása  
lepotica krasavice  
lepotičti líčiti, barviti  
lepotina ozdoba, šperk  
lépšati okrášliti  
les dřevo  
lēs, lēsi sem, na tuto  
stranu  
lēsa lísa  
lesén dřevěný  
lesica liška  
lesketati lesknouti se  
leskota třpty  
lesnika planá jabloň  
léstva řebřík  
lešcerba lampa  
léšnik lískový ořech  
léten letní; roční  
letod tudy  
lév sedřená kůže  
lév levý  
levíca levice  
léža ležení  
ležati ležeti  
li snad, asi  
ličen krásny, hebký,  
hladký  
ličje lýko, lýčí  
lij nálevka  
liják stoka  
lim klih  
lina okno ve střeše,  
vikýř

lipov lipový  
lisa lišej, skvrna na kůži  
lisast strakatý, skvrnity  
lisica liška  
listje listí  
lišček stehlík  
lišp šperk  
lišpati krášlit  
liv listí; listina  
liváda niva  
lizún pochlebník  
ljúb milý  
ljubav ochotnost, lubošť  
ljubézen láska  
ljubezniv lásky hodný, rozmilý  
ljubiti milovati  
ljúd národ; lid  
ljudski veřejný, obecní, národní  
ljúlika matonoha  
ljút litý  
lobanja lebka  
lóč sítí, rákosí  
lög les  
lógar lesník  
lój lůj  
lók luk  
lokav lstitvý, úkladný  
lončár hrncíř  
lončen hliněný  
lôneč hrnec  
lopa loubí; besídka  
lopoč padouch

loš, loše glasura  
lotiti se zmocniti se  
lúč světlo  
lučaj vrh  
lučati vrhnouti  
lúg louh, luh  
luk cibule; česnek  
luka přístav  
lúkati proniknouti; prohlédnouti  
lukav lstitvý, podvodný  
lukavstvo podvod  
luknja díra  
luknijast děravý  
lup, lúpina skořápka  
lupiti dříti, loupati  
lúskati vyluštiti  
luža louže, kalužina

## M

máčeha macecha  
maček kocour; kotva  
mačerad mlok  
mačka kočka  
mačuh hlavnička; tyfus  
madež skvrna  
máh mech  
mahati mávati  
mahljei rána, náraz  
mahnití ránu vésti  
máhoma nenadále  
majati potřásati, hýbatí  
majhen malý  
majhnost maličkosť  
máktati třásti, potřásati

mali malý	
malik bůžek; modla	
málinec ostružina; ma-	
lina	
mali traven duben	
malodůšen zbabělý, ma-	
lomyslný	
málokraj zřídka, málo-	
kdy	
malopríden ničemný,	
špatný	
maloprídeň padouch	
otrapa	
maloprídnost bezbož-	
nost	
malosrčen malomyslný	
mámiti označiti; vlákati	
mancáti mnouti	
mandráti dupati; šlápy-	
nouti	
mánj méně	
mánikati chyběti, nedo-	
stávati se čeho	
mánjsati menšiti	
mar péče, starost; šetr-	
nost	
már raději, snad, asi	
máratí dbáti, starati se	
o co	
maren dbalý, pilný	
marljiv bedlivý, snažný	
marof dvůr	
maróga pruh; skvrna	
marégast pruhovaný;	
umazaný	
mársikaj leccos, mnoho	
	marsikatérikrat mnohdy
	martíneč ještěrka
	mast tuk, sádlo
	maša mše
	maščevání pomsta
	maščeváti se mstít se
	maščevávec mstitel
	maštíti cpáti
	mašník kněz
	materin mateřský, mat-
	čin
	mati matka
	matica matka včel, krá-
	lovna
	matíka motyka
	mavec sádra
	mavha tobolka
	mavra duha
	mávsati se svlíkati se.
	pelichati
	mazáč mastičkář
	mazílti mazati
	mazílo mast
	mazíneč malík
	mecesen modřín
	méča lýtko; slabina
	mečíti měkčiti
	mečkáti mačkatí
	měd mezitím, co
	měd měd
	nedel hubený
	medén medosladký
	medén měděný, kovový
	medenina kov
	medgóře údolí

medīca medovina  
medléti omdleti, míti zá-  
vrať  
medlévica závrať,  
mdloba  
mednaroden meziná-  
rodni  
medpotoma cestou  
meglá mlha  
meglén mlhavý  
megléti se mžíti  
měh kožka; měch  
mehák měkký, křehký  
mehkôba měkkost  
melkočuten jemnocitný  
mehkúž mazánek  
mehkužen naměklý  
mehkúžnost zženštilost,  
rozmažlenost  
mehúr měchýř; bublina,  
puchýř  
měja hranice, meze  
meják pohraničný, sou-  
sed  
mejíti hraničiti  
meketáti bečeti  
memo mimo  
menda asi, snad  
meníca měna, směnka  
menih mnich  
meniti mníti, mysliti  
ménja výměna  
ménjati měnití  
méra míra  
méren mírný

mérity měřiti  
merjásec kanec  
merkáč kozel; beran  
měrnost mírnost, stříd-  
most  
mesár řezník  
mesaríca řeznická se-  
kyra  
mesec měsíc  
mesén masový, z masa  
měsečen náměsíčný  
mesiti mísiti  
mesnát masatý  
mesníca jatka  
meso maso  
mestéje čelesno  
městen městský  
mesti mésti  
město místo; město  
mešati míchati  
mešati se blouzniti  
meščati měknouti  
meščtar dohazovač  
měti tříti, mnouti; tla-  
čiti  
metulj motýl  
měvkati mňoukati  
mezda mzda  
mezga míza.  
mezinec malík  
mežnar kostelník  
míčen ladný, utěšený  
mig okamžik; pokyn  
mígati mžikati, kynouti  
migliati míhati se, ji-  
skřiti se, třpytiti se

mígniti kynouti  
mík pávab, vnada; popud  
míkatí doháněti; třepiti; vochlovati  
mil milostivý  
milar mydlář  
milina milostnost, půvabnost, líbeznost  
militi milkovati  
milo mýdlo  
miloba líbeznost  
milosrčen dobrosrdečný  
míloščina almužna  
mílovatí politovati  
miníti minouti  
mínljív pomíjející  
minljivost pomíjejícnost  
míra myrha  
mirítelj smírce  
miríti smířiti, utišiti  
mišica rámě; sval  
myšina myší díra  
mišnica past na myši  
mita clo  
mitar celník  
miti mýti, práti  
miza stůl  
mizar stolař  
mižáti mžikati  
mlačnost vlažnost  
mladěnič mladík  
mladěništvo jinošský věk  
mladéti mládnouti  
mládič jinoch

mladíka větev; odnož  
mladína mládí  
mladíti zmlazovati  
mláj nový měsíc, novoluní  
mlajši mladší  
młaka louže  
młakúža bahno  
młakúast bažinatý  
mlekárka mlékařka  
mléstí dojiti  
mlinec suchar  
mněnje mínění  
mnog dobrý  
mnogobrojen mnohocetný  
mnogotéri mnohý  
množen mnohonásobný  
množica množství  
móč moc, síla  
móča vlhkost, mokro  
močan mocný, silný  
močerad mlok  
móči moci  
móčnat moučný  
močnō silně, velmi  
močvír bažina  
močvírje močál  
močvírnost vlhkost mokro  
móder moudrý  
moder modrý  
móderc šněrovačka  
modrás had, zmíje  
modrica uměna, Musa  
modrija umění

mouřiján mudrc  
modrīna modř  
mogila mohyla  
mogóče možná, snad  
mogóčen mocný  
mogóčnost mocnost,  
moc  
mogótec mocnář  
mój můj  
mójster mistr  
mójskra švadlena  
mókar obchodík mou-  
kou  
móker mokrý  
mokroten vlhký  
molčati mlčeti  
molčěč mlčky  
molčečnost mlčelivost  
molédovati úpěti  
molek růženec  
moléti podati, rozložiti  
molítov modlitba  
moliti modliti se  
molj mol  
moljénje vzývání  
molsti dojiti  
mónga mandl  
móra můra  
mórati musiti  
Moráysko Morava  
morda, morebiti snad  
merílec vrah  
morilen smrtelný  
morišče popraviště  
moriti usmrтiti, zavraž-  
diti

morje moře  
merjenje vraždění  
mornár námořník  
mort mavta malta  
móstovž chodba; sín  
môški mužský  
moštro mužsvo  
moten kalný  
motiti rušiti, mýliti  
motiti se mýliti se  
motiven rušivý  
motriti pozorovati  
motvóz motouz  
mózeg morek  
mozóljast bradavičný  
mozúlj bradavice; výraz  
možat mužný, udatný  
môžen mužný  
možgáni mozek  
možiti se provdati se  
móžnar moždíř  
mračen temný, tmavý  
mramor štír  
mramórka kostjed,  
červotoč  
mravlja mravenec  
mravljišče mraveniště  
mraz zima; mráz  
mrazen studený, mra-  
zivý  
mrčes plaz, hmyz  
mrenica síťka; opona  
mréti mříti  
mreža síť  
mrgoleti hemžiti, mí-  
hati se

mrha mrcha  
 mrjēnje úmrtnost  
 mrk tma  
 mrkniti zatemniti se  
 mrlíč mrtvola  
 mrmrati reptati  
 mrvtaški umrlcí  
 mrvoud ochrnutí  
 mrzel studený  
 mrziti se hnusiti se:  
     mrzeti  
 mrzlica zimnice  
 mrzlina zima  
 muditi meškati, prodlé-  
     vati  
 muha moucha  
 muhav, muhast vrtohla-  
     vý, nevrly  
 muhávnik oháňka; le-  
     pačka  
 muhe vrtochy, nálada  
 mula mezek  
 mulast holobradý; bez-  
     rohý  
 murba moruše  
 mústače knír  
 mušnica muchomůrka  
 mutast němý  
 muzati se usmívati se

## N

nabád(a) bodec; dráž-  
     didlo  
 nabásati načpati, nabiti

nabáva objednávka, do-  
     dávka  
 nábel bělavý  
 nabéra sbírka  
 nabíra novincev odvod  
     nováčků  
 nabírálnica sběrna, svo-  
     dič  
 nabojnjáča prachovnice  
 nabór odvod, sbírka;  
     záhyb  
 nabornják okruží, drůb-  
     ky  
 nabrékel nadutý, zdu-  
     řelý  
 nacépiti naštípati  
 nacikováti na koj. na-  
     rážeti nač  
 načelen zásadní, přední,  
     titulní  
 načélo zásada  
 načelstvo představen-  
     stvo  
 načín způsob, návod,  
     druh  
 načrézen průměrný,  
     úhrnný  
 načúditi sa podiviti se  
 náda naděje, čáka  
 nadáhniti nadchnouti  
 nadájte dále, příště  
 nadárba obročí, nadace  
 nadárjenost nadání,  
     vloha  
 nadáti přidati  
 nadbrójen nadpočetný

nadčástník nadporučík  
nadčlověški nadlidský  
nadčúten nadmyslný  
naddesétník šikovatel  
nadepóln nadějný, slibný  
náder lalok, podbradek  
nadév nadívka  
nadgléd dozor  
nadgozdár nadlesní  
nadhlíšje podstřeší  
nadigniti vznítiti  
nadírjati se vyběhati se  
nádijati se nadíti se  
nadkríli ti předstihnoti  
nadlahtí nadloktí, rámě  
nadléga obtíž, svízel  
nadlógar nadlesní  
nadmōč přesila  
nadmōrje mys, předhoří  
nadnáráven nadpřirozený  
nádnica denní mzda  
nadobíten dědičný  
nadoblášt nadvláda  
nadomestilo náhrada  
nadpíče středník  
nádrnjak šněrovačka  
nadřoben podrobný, zevrubný  
nadstojník přednosta  
nadstrópje poschodi  
nadškóf arcibiskup  
nadúha záducha  
nadzdravník vrchní lékař  
nag nahý

naglem náhle  
nágeli karafiát  
nagíb podnět, popud, náklonnost  
nagíbati povzbuzovati  
nagízda přepych  
naglás přízvuk  
naglášati zdůrazňovati  
naglavíčki střemhlav  
naglávnik čepice  
nagléden názorný  
náglič náhle  
nágloma nenadále  
nágniti nahnoti, nakloniti  
nágnjenje náklonnost  
nagodíti se přihoditi se  
nagódoma náhodou  
nagón pud  
nagostí nahráti  
nagráda odměna, cena  
nagráden cenou poctěný  
nagrážati hroziti  
nagřden ohyzdný  
nagróbnica pohřební píseň; náhrobní nápis  
nahajališče naleziště  
náhod nádcha, rýma  
naj af, kéz, nechť  
naj bo budiž  
nájbolj nejvíce, zejména  
nájdenec nalezenec  
nájdenína nálezné  
nájdeníšnica naleziniec  
nájdník vynálezce, objevitel

najemnína nájemné,  
mzda  
**najétnik** najatec  
nájin nás, nás dvou  
najvěč nejvíce, zejména  
nák ne  
nakána úmysl, odhod-  
láni  
nakáza zkáza  
nakazílo poukázka  
nakípniti kynouti  
nakísati zakvasiti  
nakít ozdoba, šperk,  
skvost  
nakláda přirážka  
nakladalíšče skladiště  
naklépník pletichář  
nakljúčba náhoda, pří-  
pad  
nákle kovadlina  
**naklón** poklona; sklon;  
způsob (gram.)  
naknáda náhrada  
nakolénčič mazlíček  
nakolének potěh  
nakosílčati se nasnídati  
se  
nakositi se naobědvati  
se  
nakoválo kovadlina  
nakrát najednou, náhle  
nákriv zakřivělý  
nalášč schválně  
nalét náběh, rozběh,  
rozmach  
nalézba nákaza

nalíčen obdobný; slušný  
naličje závoj; škraboška  
nalík jednak, stejně  
nalív příval  
nalóga úloha  
namákati močiti, zavla-  
žovati  
námaz nátěr  
naměček přídavek  
namén úmysl, účel  
namenílen věnovací  
naméra záměr  
naměsten náhradní  
naměsti namísto  
namét násyp, val  
namíg mžik  
namízen stolní.  
namízje stolní příbor  
námreč totiž  
nanágloma znenadání  
nanašálen vztažný  
naobráziti vzdělati,  
ušlechtiti  
napád útok, nájezd  
nápak naopak  
napáka chyba, vada, ne-  
mrv  
napást útok, vpád, nebe-  
zpečí, neštěstí  
nápčen nesprávný, špat-  
ný  
napětje napětí  
napítek nápoj; přípitek  
napitnína spropitné  
napívati připíjeti  
napoříšče napajedlo

napór námaha, úsilí  
napošev šikmo  
napotílo návod, naučení  
napótnež překážeč  
napóved návěští  
naprávek výrobek  
naprédek pokrok,  
    úspěch  
naprédník pokrokář  
napredováti pokračovati  
napréga přípřež, postroj  
naprej ku předu, dále  
naprézen tažný (kůň)  
napúh pýcha  
narámen hřbetní, ramenní  
narámnica popruh, šle  
narámník ranec  
naraščai dorost  
nárv povaha, příroda  
naravnost zrovna, přímo  
naravopisie přírodopis  
narávstven mravní  
narázno různě  
naréjek výrobek  
narís nárys, nákres  
naróbe narub, obráceně  
naročilo objednávka,  
    rozkaz  
naróčnica náramek  
naróčnína předplatné  
narodnják vlastenec  
nárokva náramek  
nasád sad; vrstva; násada;  
rukojet  
nasédník osadník

náselbína osada  
naséliti osídliti, zalistnití  
naskók útok, úprk  
naskúta protiva  
nasláda rozkoš, slast  
nasládñik vilník, chlíp-  
ník  
naslédstvo následnictví  
naslóm̄ba lenoška, opéra  
nasméh úsměv  
nasréd uprostřed  
nastánek vznik, účinek  
nastániti ubytovati  
nastáva nástraha, úklad  
nastópek následek  
nástor záští, nevraživost  
nastrópje poschodí  
nasvét rada, návrh  
našív lem, obruba  
natákar číšník  
natečaj souběh, konkurs  
natéčen obtížný, dotečný  
natezálnica mučírna  
natíhoma tajně, skrytě  
natís(k) výtisk, vydání  
natók příval, příboj  
natólči natlouci  
naúčen vyučovací, naúčný  
náuk vyučování, cvičení  
náuki studie  
naváda zvyk, způsob  
navdíh vnuknutí  
navdői shora dolů  
navédek doklad, citát

**navíhan** prohnáný,  
zchytralý  
**návlaka** lůza; povlak  
**navlášč** schválne  
**navnóter** dovnitř  
**návodník** komisař  
**navór** páka, sochor  
**navpík** kolmo  
**navprék** napříč, šourem  
**navráp** řasa, záhyb  
**navráten** úkladný  
**navřžek** přídavek  
**navzdolž** po délce  
**navzgór** vzhůru  
**navzgórni** vzestupný  
**navzkríž** křížem  
**navznóter** dovnitř  
**navzóč** vůči, vzhledem,  
před  
**navzóčnost** přítomnost  
**navzpód** dolů  
**navzpól** polovičatě, po-  
vrchně  
**nazadnják** zpátečník  
**nazáj** nazpět  
**nazdrávek** přípitek  
**nazéba** nádcha, rýma  
**naznámba** udání  
**nažókatí** napěchovati  
**ne ne;** **ne — ne** ani —  
ani  
**nében** nebeský; hrdelní  
**nebístven** vedlejší  
**nebō** nebe  
**nebríga** nedbalost  
**nebrójen** nesčíslný

**nečeđen** nečistý  
něčem nechci  
**nečimieren** ničemný  
**nečistník** smilník, vilník  
**nečúten** necitný  
**nedohóden** nepřístupný  
**nedoléten** nezletilý  
**nedolžen** nevinný  
**nedopovedljív** nevyslov-  
ný  
**nedosegljív** nedostižný  
**nedotekljív** nedotknut-  
elný  
**nédro** řadra  
**needán** nesvorný  
négo než, jak; nýbrž  
**negodé** nedochudče; da-  
reba  
**negóden** porod před-  
časný p.  
**negováti** pěstovati, ope-  
trovati  
**neháti** přestati, nechatí  
něčeho  
**neimovít** nemajetný  
**neizvéden** nezkušený  
**nékaj** něco, několik  
někak nějaký, jakýsi  
někda jednou, kdysi  
néki jakýsi, kdosi  
néki někde, kdesi; prý  
nékoč jednou, kdysi  
nekód někudy  
**nekřív** nevinný  
**neljúdník** mrzout, nelida  
**némár** bezstarostnost

nemára snad  
nemírnež kazimír  
nemóč slabost, mdloba  
nemogóč nemožný  
nenádoma neočekávaně  
nenéhoma nepřetržitě  
**neodgovoren** neodpo-  
vědný  
**neodlášema** bezprodlení  
**neomožena** svobodná  
(žena)  
**neovíroma** bez překážky  
**nepámet** nerozum  
**neposréden** bezpro-  
střední  
**nepoštén** nepočitivý  
**nepozáben** nezapomenu-  
telny  
**neprávda** bezpráví  
**nepremičnica** stálice  
**nepričakováno** neočeká-  
vaně  
**neráven** nerovný, lichý  
**nerazvézen** nerozlučný  
**neréd** nelad, nepořádek  
**nerésec** konec  
**neresnica** nepravda  
**nergáti** reptati, kňou-  
rati  
**neroden** neúrodný  
**nesebíčen** nezištný  
**nesklád** různice, nelad,  
rozbroj  
**neslóga** nesvornost  
**nespámet** pošetilost  
**nespodoba** nestvůra

**nesrěča** neštěstí  
**nesvěst(ica)** bezvědomí,  
mdloba  
**netégoma** neprodleně  
**neték** nesyta  
**netilo** troud, palivo  
**netivec** topič  
**neudán** svobodný, pa-  
nický  
**neuhójen** neschůdný  
**neúra** neštěstí, nečas  
**neúrno vreme** nepohoda  
**neúrník** nešfastník; by-  
střina  
**neužíten** nejedlý  
**neužítoven** skoupý  
**neváren** nebezpečný  
**nevěčen** nevládný, slabý  
**nevedé** nevědomky  
**nevíhta** bouřka, slota  
**nevolja** bída, obtíž  
**nevoščljivost** závist, ne-  
přízeň  
**nevréme** nečas, nepo-  
hoda  
**nezavéden** bezvědomý  
**nezgôda** pohroma, ne-  
hoda  
**nezlôžnost** nesvornost;  
nepohodlí  
**neznáno** náramně, ve-  
lice  
**ničémuren** ješitný, mar-  
nivý  
**ničígaršen** ničí  
**ničla** nicka

nihálo kyvadlo  
 níhati se kývati se, nou-  
     pati se  
 níhče nikdo  
 nikákor nikterak  
 nikálnica zápor  
 nikár ne, naprosto ne  
 níkelj nikl  
 nikjér nikde  
 nikóli nikdy  
 nímiam nemám  
 nísem nejsem  
 niti ani  
 niz s; niz brdo s hory  
 níz šnúra, řada  
 nižáva nízina  
 njegóv jeho  
 njén její  
 njíva niva, pole  
 njúhati čichati  
 nobénkvat nikdy  
 nocój dnes večer  
 noč noc; lahko noč!  
     dobrou noc!  
 noči sa smráká se,  
     stímívá se  
 nogavíca punčocha  
 noj pštros  
 nor bláznivý  
 nórec blázen, šílenec  
 nórci šašky  
 norogláv potrhlý  
 nórša bláznice  
 noséč těhotný  
 nosílnica nosítka, máry

nošaj pořad jídel; do-  
     sah  
 nóter dovnitř  
 nótri uvnitř  
 nováčenje odvod  
 nówčič halíř  
 nóvec peníz, mince  
 nóvci peníze  
 novíca novina; novicka  
 nónič znovu, nanovo  
 novíčar novinář  
 nožnica pochva  
 nrav mrav, letora  
 nudljív naléhavý, sna-  
     živý  
 nuj! nuže!  
 nújati se namáhati se  
 núna jeptiška  
 núnec kněz, řeholník  
 núnski samostan ženský  
     klášter

## O

o, ob okolo, o, na, z.  
     za; ob dan ve dne.  
 ob noč v noci, za noci  
 obála břeh  
 občekoristen obecně  
     užitečný  
 óbčen obecný, povšechný  
 óbči společný, obecný  
 občilo prostředky spo-  
     jovací, komunikace  
 óbčina obec

**občnoveljáven** obecně  
platný  
**občudováti** diviti se  
**občút** pocit  
**občutílo** čidlo  
**obdájati** obkličovati  
**obdolževáti** viniti  
**obédnica** jídelna  
**obel** okrouhlý, oblý  
**obelíš** známka  
**obelno** bělmo  
**oberoč** oběma rukama  
**obesílnice** šibenice  
**obét** slib  
**obéza** obvaz  
**obgléd** obzor  
**obhajílo** svátek, slavnost; večeře Páně  
**obhoden** putující, okružní  
**obíl** sporý, bohatý, hojný  
**obísk** návštěva  
**obiskálen** listič navštívěnka  
**obist** ledví  
**obistíni** uskutečniti  
**obítelj** rodina  
**objédati** obezírat; na cti utrhati  
**obkoré(j)** kterou hodinu?  
**óbla** koule  
**obláčilo** roucho, šat  
**obláda** vítězství  
**oblága** náplast

**oblastilo** plnomocenství  
**blastníja** vrchnost, úřad, vláda  
**obleči** oblehnouti  
**obléten** výroční  
**oblíca** kulička, kulka  
**oblíč** hoblík  
**oblíčnica** škraboška  
**oblikoslívje** tvarosloví  
**oblízek** lahůdka, pamsek  
**obló** koule  
**oblóčnica** okenice  
**oblók** oblouk, klenutí  
**oblón** balon  
**obmér** rozměr  
**obnemíči** ochabnouti  
**obnóša** chování  
**obnóžina** pel  
**obód** obruč, kruh, obal; obvod  
**obójek** onuce  
**obojíca** oba, obě  
**obór** ohraada, okres; obor  
**oboróžba** výzbroj  
**obotávica** závrať  
**obotávljati** se otáleti, váhati  
**obrábiti** opotřebovati  
**obračún** účet, součet  
**obrádek** brada  
**obrámba** ochrana  
**obrásek** jizva  
**obrazílen** výtvarný  
**obrazováti** vzdělávati

obrěkatí pomlouvati  
obrěst zisk, užitek  
obrésti úroky  
obréz břeh, pobřeží  
obrlének vír  
obród úroda  
obrók výměrek, splátka,  
lhúta  
obršlín břečtan  
obft živnost, průmysl  
obrtováti provozovati  
živnost  
obsédati obléhati  
obség objem, obsah  
obséna zastínění  
obsévati ozařovati  
obsódití odsouditi  
obstajalíšče zastávka,  
zájezdni hospoda  
obstój bytí, trvání  
obšemámeč zakuklenec,  
maska  
obšív výložka, lem  
obtoré tuto hodinu  
obtoževati žalovati na  
koho  
obúd probuzení, po-  
vzbuzení  
obupováti klesati na  
mysli  
obvéza obvaz  
océna úvaha, posudek,  
kritika  
ocvírek oškvarek  
oča (oče) otec  
očála mn. brejle

očé starí děd  
očetnjáva vlast  
očetomórec otcovrah  
očína otčina  
očiščališče očistec  
očít zřejný, patrný  
očítati vyčítati  
očnica oční důlek; po-  
mněnka  
odbíra výběr  
odbítek srážka  
odbór výbor  
odbráneč vyslanec  
odcép úlomek, úryvek;  
větev  
oddájen prodejný  
oddél oddíl, úděl  
odrugód odjinud  
odéja pokrývka, zástěra  
óder lešení, krov; kata-  
falk  
oderúh lichvář, vydři-  
duch  
odgój výchova  
odgoníti uhádnouti  
odgóvor odpověď, po-  
čet, účet  
ódica udice  
odjúga jih, tání  
odkár od toho času, co  
odklé? od kdy?  
odklíc odvolání  
odkorákati odejítí  
odkoré o které hodině?  
kdy?  
odkríšek úlomek

odkupnína výkupné, vý-	odstoj vzdálenost
plata	odstótek procento,
odličen vzácný, vzne-	úrok
šený	odsvetovati zrazovati
odlíka vyznamenání	někoho
odlog vyjma, kromě	odtoci strouha
odměmba ustanovení,	odtujiti odciziti
věnování	odureti zdivočeti
odmětnik odpadlík	odvěč příliš, nazbyt
odměv ozvěna, ohlas	odvéza rozuzlení; roz-
odmór oddech, odpoči-	hřešení
nek	odvodenica tepna
odnós vztah	odzdaj budoucně
odpílki piliny	odzdráv odpověď na
odpiráč paklíc	pozdrav
odposlánstvo poselstvo	odzgór shora, svrchu
odpráva zásilka; výpra-	ogárati opařiti
va (vojens.)	ogáten trpký
odpréti oči otevříti oči	ógel roh, úhel, hrana,
odprtíja otvor	cíp
odpůstek sleva, odpu-	ógenj oheň, zápal, vá-
štění	šeň
odpústnica propouštěcí	ogib vyhýbka, ohbí
list	óglar uhlíř
odrášlek ratolest	oglasilo ohlášení, ope-
odréd oddíl	věď
odrédba nařízení;	oglasník hlasatel, list
sazba	oznamovací
odrtíja lichva	ogledálo zrcadlo
odséli se vystěhovati	oglédki námluvy
se	ogleduh špehou
odsihdób od nynějška.	oglénec uhlík
nadále	óglje hrom. uhlí
odslej potom, příště	ogniti ohnouti
odsluženec vysloužilec	ognjár ohněstrůjce
odsóten nepřítomný	ognjeblijuválnik sopka

ognjegásec hasič  
ognúsen hnusný  
ogón záhon  
ogór úhoř  
ogórek oharek  
ogóvor promluva; po-  
mluva, klep  
ográd zahrada  
ográja ohrada, jez  
ogrebáč hřeblo  
ogrenčiti ztrpčovati  
ogródi mn. kostra  
ohlád ochlazení  
ohól zpupný  
ohrámba ochránění  
čeho  
ohrívje pohoří  
óhrový květák  
ojunáčiti se vzmuziti se  
okél kel  
okísanec kyslík  
okláda obkladek  
oklepáj závorka  
oklic ohláška (cír-  
kevní)  
okobál po jezdecku  
okóličan soused  
okoliši okolky  
okomíg okamžik  
okopník zákopník  
okoré o které hodině,  
kdy?  
okoség dálka zraku  
okoristiti se využíti če-  
ho k prospěchu  
okóstnica kostra

okóvi kování; okovy  
okráj obvod, okres, ob-  
ruba, lem, okraj, římsa  
okrájina meze, pome-  
zí; okolí  
okrák kýta  
okrég důtká, domluva  
okrét obrat, převrat  
okretác obratel  
okrílje zástěra;  
ochrana  
okróg okruh, obvod  
okrožilo kružidlo  
okúsek zákusek  
okvír rám, rámcem  
ól pivo; zadnj ól pa-  
toky  
olár sládek  
olárnica sladovna, pivo-  
var  
olíka vzdělání  
olíšpati okrásliti  
olito střevo  
óljar olejkář  
ólje olej; kameno ólje  
petrolej  
óljika oliva  
ólnica pivovar  
olúp slupka  
omága mdloba  
omáh rozmach  
omáka omáčka  
omár skřín  
omedlévica mdloba,  
mrákota  
omegliti omžiti

**omejatičiti** ohraničiti  
**omén (a, —ek)** zmínka,  
citát  
**omér** poměr  
**omíka** vzdělanost  
**omiková'en** vzdělavací  
**omilováti** soustrast vy-  
sloviči  
**omísliti** objednat  
**omízen** stolní  
**omlačen** vlažný  
**omót** závrať  
**omožénka** vdaná žena  
**omráza** odpor, nenávist  
**on, ona, ono** on, ona,  
ono; **on = samec**,  
—ona samička  
**onádve** oni dva, onédvě  
ony dvě  
**ónda** tehdy, tenkrát  
**ondúkašnj** tamější  
**onečediti** znečistit  
**onež** anýž  
**oni, óna, óno** onen, ona,  
ono  
**ónkraj** naproti, na dru-  
hé straně  
**ónkrat** ondy, nedávno  
**opačina** chyba  
**ópački** naopak, naruby  
**opáh** kopřiva  
**opárnica** trnka  
**opásen** nebezpečný  
**opasílen** posvícenský  
**opática** abatyše

**opazúh** špehouň, vyzvě-  
dač  
**opěčnica** cihelna  
**opéka** cihla  
**opěstnica** náramek  
**opíh** celer  
**opíralo** zábradlí  
**opírnica** berla  
**oplatiti** svázati (knihu)  
**oplemeniti** oplodnití,  
zušlechtiti  
**opleténka** družička  
**oplód** oplození  
**ópna** blánka; čaloun  
**ópnar** čalouník  
**opoldán** poledne  
**opoljúbkatí** zulíbatí  
**opolunočen** půlnocní  
**opomém̄ba** napomenutí,  
upomínka  
**opomín** vzpomínka, po-  
známka  
**opomniti** upozorniti  
**oponáša** výcitka  
**oponós** výtka; hana  
**oporéči** odvolati  
**opornják** okruží,  
drůbký  
**opotíka** pohoršení, zá-  
vada  
**opovíratí** vaditi něče-  
mu  
**opozniti se** opozditi se  
**oprávičiti** ospravedlniti  
**opravilník** úředník ; jed-  
natel; šafář

**oprávljati** spravovati,  
vésti, konati  
**opřča** růše  
**oprh** plíseň  
**opřt** popruh, šle  
**opúlki** cupanina, třepení  
**orálo** rádlo  
**orátev** orba  
**orešec** oříšek  
**órglar** varhanář; varhaník  
**órgle** mn. varhany  
**órglice** kolovrátek  
**órja** orání  
**orják** obr, velikán  
**oród** nástroj, náradí  
**orošlán** lev  
**orožár** zbrojíř, zbrojnoš  
**orožník** četník  
**os** osa; osina; ostři  
**ósast** špičatý, ostrý;  
jizlivý  
**oséba** osoba  
**osébenik** podruh  
**osebójen** oddělený  
**ósem** osm  
**osépnica** neštovice  
**oskomína** laskomíny  
**oskrbník** správce, ošetřovatel  
**oskrbováti** obstarávati;  
zásobovati; ošetřovati  
**osládnost** chlípnost, vlnost

**oslák** svlačec  
**osléz** ibišek, slez  
**osmiošólec** oktaván  
**osnága** okrasa, ozdoba  
**osnóven** základní, zasadní  
**osobínskí** soukromý  
**osobít** zvláštní  
**osónje** stinná, t. j. severní strana  
**osrédek** prostředek  
**ostalína** pozůstalost  
**cstének** pažení  
**óstriga** ústřice  
**ostróg** pevnůstka  
**ostrúpnik** travíč  
**osúhel** suchý, oschlý  
**osúp** úžas, hrůza  
**osvečáva** osvětlení, illuminační  
**osvěstiti** se přijíti k vědomí  
**osvět** svatozáře; kruh měsíční  
**osvěta** pomsta  
**osvétje** soustava světová, vesmír  
**osvobója** osvobození  
**osvojeváti** dobývati  
**ošáben** pyšný, marinivý  
**oščápek** šnupec, štippec  
**oškódník** škůdce  
**oštaríja** hospoda  
**oštír** hospodský

otájstvo tajemství  
ótel dutý  
otépsti naklepati někomu  
otésanost vzdělanost  
otéti vysvoboditi, spasiti  
otíp makání, hmat  
otócek ostrůvek  
otódi právě teď  
otrěpast mžouravý  
otróba útroby; —i  
otrubý  
otročád děti  
otrók dítě  
otróški dětský  
ótrov jed  
otúdi právě nyní  
ovadník udavač  
ovája udání, denunciace  
ovíh ohyb  
ovíra překážka, závada  
ovníč beránek, skopec  
ovój obal, obálka  
ovrát obrat, souvrať  
ovrátník límec, nákrčník  
ovrétek odvar  
ovsén ovesný  
ozdíca sušárna, hvozd  
ozéba mráz, oznobenina  
ózek úzký  
ózel uzel; suk  
ozgóraj seshora. svrchu  
ozim zimní

ozír ohled, zřetel,  
vzhled  
ozkosřčen úzkoprsý  
oznák odznak  
oznámba výměr  
oznamíti označiti; vyměřiti  
ozóbjie chrup, zuby  
óž úžovka  
ožég ožeh, sněť; po-hrabáč  
ožemálo ždimadlo  
ožémček syreček  
ožína úžina  
ožji užší  
ožrélje lalok, podbradek  
ožúlek mozol

P.

pa a, ale, pak  
pácka kaňka  
pač ovšem, arci  
páčiti se pitvořiti se  
padalíca past  
pagán pohan  
páglav trpasličí  
pahálce vějíř  
pájčina pavučina  
pajčolán závoj  
pajdáš soudruh, společník  
pájek pavouk  
pakróg elipsa  
pal čmoud, chmýr

paláča palác  
pálček paleček, trpaslík  
pálica hůl, berla  
palílnica lihovar  
palúd nános, naplavennina  
pámet paměť, rozum  
panj kláda  
pánoga odnož, odbor  
papízem papežství  
páre mn máry  
párkejž paznecht, pazour, dráp  
párma stodola, jeskyně  
párna sušárna  
párník perník; pařeníště; parní kotel; parník  
paróbek pařez, špalek  
parobród paroloď  
parokróg atmosféra, ovzduší  
páromá dvojmo  
párta čelenka  
pásha paždí  
pásma plemeno  
pásti upadnouti  
pastuh hřebec  
páša pastva  
patvór zrůda  
pávola bavlna  
paz pozor  
pázdiha podpaždí  
pázi! pozor!  
peč pec, kamna

pečár kamnář  
pečenják buchta, bábovka  
ped píd  
péga skvrna, piha  
peh únava, vysílení  
pehár pohár  
pehóten pěší  
péhtra polednice, klekanice  
pej! fi! hanba!  
pekaríja pekařství; pečivo  
pekél peklo  
pékev pekáč  
pekočína žár, horko, vedro  
pelíha skvrna  
pelínkovec pelyňkové, hořké víno  
peljáj vůz, fúra  
pénéštvo peněžnictví  
penezár minciř  
pénéznica mincovna; pokladna; penězenka  
pepél popel  
pepelnica popeleční středa  
perésnica pouzdro na péra  
perílnik píst  
perjád drůbež  
pérnica peřina; pouzdro  
perovódja zapisovatel  
pésa červená řípa

pěsečen písečný  
pésem píseň, báseň  
pésji psí  
pesmár veršotepec  
pesmárstvo básnictví  
pesnica básnírka  
pésnik básník  
pestoválnica opatrovna  
peš pěšky  
pěsec pěšák  
pěštro pěchota  
péta pata  
pétek pátek  
petélin kohout; divjí p.  
tetřev  
pétev zpěv  
pěti pátý  
pětič za páté  
pětje zpěv  
pévalica zpěvavý  
pták  
péza tíže, váha  
péznica mučírna  
pháti bodati, píchatati,  
cpáti  
piča krmě, potrava  
píčel skrovný, nepatrny  
píčica tečka  
píh dech, vánek  
píhati douti, dmýchati  
píhor puchýř  
pijáča nápoj  
pijánčati píti (chlástatí)  
píka bod, tečka  
píker břitký, trpký

pílka zátka, čep  
piljáva piliny  
pílo nápoj  
pínjeno mleko podmásli  
pípa dýmka, fajfka  
pípar dýmkař  
pír kvas, svatba  
pírhogačica netopýr  
piríka pýr  
pirováti hodovati  
pis psaní, sloh  
pisálnik psací stůl  
pisár písář, spisovatel  
pisátelj spisovatel, skladatel  
pisáva psaní, spis  
písek brk, držátko  
písemník dopisný, listovní  
písemstvo písemnictví  
písker hrnec  
písmář písmák; archivář  
písmonósec listonoš  
píščanec kuře  
píškav červivý, špatný  
pít nápoj  
pítati krmiti  
píti píti; tobak p.  
kouřiti  
pítomec chovanec  
pivár sládek  
pívka dýmka; pipec,  
tipec  
pivnica hospoda, krčma

**pívola** pijavice  
**pláča** plat, žold  
**plám** plamen  
**plása** pruh, pásmo  
**plast** vrstva, sloj  
**plašč** plášt  
**plašilo** strašák  
**plat** štěp, poleno; pleš  
**plav** vor, plf  
**plávek** tavný  
**pláz** lavina, strž  
**pláža** plevel  
**pléhek** mdlý  
**plemeníški** šlechtický  
**plémič** šlechtic  
**plémkinja** šlechtična  
plent da bì te! jdi k  
čertu!  
**plesíče** tančírna  
**plésen** plíseň  
**plesén** taneční  
**pleskár** natěrač  
**pletenica** pletivo, koš;  
vrkoč  
**pléza** šplhání  
**plivád** nálevníci  
**pljúča** plíce  
**pljúna** šum, pěna  
**plóča** plotna, plech; če-  
pel  
**plódba** plození  
**plóha** příval, liják  
**plóskva** plocha  
**ploščevína** plech  
**plúg** pluh  
**plúnka** harfa

**plútov** korkový  
**plútva** vor  
**pobalín** kluk  
**poběg** útěk  
**pobeséden** doslovny  
**pobíralnica** sběrna  
**pobogati** se vyrovnati  
se  
**pobój** rvačka, bitva;  
vražda  
**pobót** vyrovnání  
**pobúda** pobídka  
**pocéjki** odlivky, slivky  
poč třesk, rána; trhlina  
počák čekání  
**počásen** váhavý, zdlou-  
havý  
**počást** pocta  
**početník** původce, za-  
kladatel  
**počitnice** prázdniny  
**počréz** napříč, šikmo  
**počúten** smyslný  
**pod** podlaha, mlat,  
půda  
**podáljsba** prodloužení  
**podbód** povzbuzení  
**podbřdje** úpatí, pod-  
noží  
**podbúd** podnět, popud  
**podčástník** poddůstojník  
**poddesétník** svobodník,  
frajtr  
**podeželen** krajinský,  
venkovský

podíratí bořiti, podrývati	pohitóč honer, rychle
podjéd ponrava; protivník	pohlíp průvan
podkoválnica kovárna	pohód návštěva; pochod
podkrépa pomoc, podpora	poígra dohra
podlístek feuilleton	poínod jinde, na druhé straně
podlóstvo poddanství	pojáta kolna
podmítka úplatek	pokálen třaskavý
podobočástje modloslužba	pokójnik nebožtík
podoplát chodidlo, podešev	pokojníra výslužné
pódprda křepelka	pokop pohřeb
podrážba zdražení	pokrájen pohraniční
podrtina trosky, zříceniny	pokváriti poškoditi
podsek práh, břevno	zkaziti
podvít píle, kvap, spěch	poldnéven polodenní
podvít veřeje	polég vedle, mimo;
podžigávec žhář, buřič; topič	podle
poedín jednotlivý	poljedélstvo zemědělství
pogáča koláč, vdolek	polk pluk
pogájati se smlouvati se	polóm denarní úpadek
pogláven hlavní	peněžní
pogódba podmínka	polt plef, kůže
pogón pronásledování; popud	poluotók poloostrov
pogósto často	polúren půlhodinný
pogúm statečnost	polúta polovice
pohába tělesná vada	polútňik rovník
pohísje nábytek; domácnost	pomagáj napomoc
	pomanjkljív nedostatečný
	poméjen pomezní
	pomén význam, smysl
	ponük smyk, postrk
	pomíznica ubrus
	pomlád jaro, vesna

**pomóst** dlažba, dláždění  
**pomota** omyl, blud, nedorozumění  
**ponarédba** padělání  
**ponáša** chování, držení těla  
**ponatís** patisk  
**poníkva** kotliná  
**ponór** propast, jícen  
**ponós** hrドost  
**poobláстnica** plnomocenství  
**popáčiti** zkaziti  
**póper** pepř  
**popeváč** zpěvák  
**pópkar** kapesní nůž  
**popoldan** odpoledne  
**poprávnica** polepšovna  
**poprijemáč** zábradlí  
**poprník** perník  
**popůst** sleva, ústupek  
**porába** spotřeba, užití  
**poráz** porážka  
**poréď** vedle, podle  
**póren** prázdný  
**porív** strk  
**poročenec** novomanžel  
**porodnica** rodička, šestinedělka  
**poróg** výsměch, úšklebek  
**porók** ručitel  
**poróka** oddavky  
**posáda** sady; posádka  
**posámeznič** jednotlivec

**posében** zvláštní, svérázný  
**posedáj** budoucně, příště  
**posétnica** navštívenka  
**poslást** lahůdka  
**poslé** potom, později  
**poslovíti** se rozloučiti se  
**posmodítí** opáliti  
**posodítí** půjčiti  
**posojílnica** půjčovna, záložna  
**posréd** uprostřed  
**postája** stanice, zastávka  
**postójna** orel  
**postréžba** obsluha  
**postřív** pstruh  
**pošállica** žert  
**poštár** poštímistr  
**poštén** poctivý, počestný  
**poštěv** počet  
**pot,** cesta, stezka, dráha  
**potég** tah, trhnutí  
**potépati** se toulati se  
**potéz** tah, čára, rys  
**potíca** buchta  
**potír** zatykač  
**pótoma** cestou  
**potopís** cestopis  
**potrošárna** potravní daň  
**potrúd** námaha  
**potújčenec** odrodilec

poudár přízvuk, důraz  
pověčem většinou  
pověd výrok, věta, po-  
vídka  
poveljník velitel  
povéz vaz  
povód pohnutka, důvod;  
ohlávka  
povprašati otázati se  
povračilo náhrada  
povrtnina zelenina  
povsod všude  
pozablijivost zapomět-  
livost  
pozděva domněnka  
pozéba mráz  
pózen pozdní  
pozój drak, saň  
pozráčen povětrný,  
    vzdušný  
práč loket  
práča prak  
prag práh, přewa  
prátika kalendář  
prav dobře, správně  
právnik právník  
pravica právo, nárok  
pravílen pravidelný  
praz beran  
praznovérstvo pověra  
prebiválen obytný  
precéj ihned; dosti,  
    velmi  
precén levný, laciný  
prečúden přepodivný  
préded praděd

predél přehrada, roz-  
hraní  
préden dříve než  
prédiga kázání  
predličje škraboška  
prednámeč předek  
predplačilo předplatné;  
    záloha  
predpráznik svatvečer  
predpust masopust  
predstárši předkové  
predsvět prasvět  
preganjati pronásledo-  
vati  
pregréha hřich, nepra-  
vost  
prehlád nastuzení  
prehód průchod, pře-  
chod  
prej dříve, spíše  
préja přástka; předivo  
prejój! přeběda!  
prek napříč, šikmo.  
prekajávec uzenář  
prekór hádka  
prekrét obrat, převrat  
prekucíja revoluce, pře-  
vrat  
prelagátelj překladatel  
prebíka maják  
premí třásení  
premí (préma) přímý  
premága vítězství  
premetfost zchytralost  
premirje příměří  
prenéhoma postupně

preněk ledakdo  
preobrěst lichva  
prepád propast; úpadek  
prepelíca křepelka  
prepisún plagiátor  
prepók průtrž  
prepóved zápopěď, zá-  
kaz  
prepróga koberec  
preračún rozpočet  
preréja výchova, výživa  
présen čerstvý, surový;  
nekvašený  
préstol trůn  
prestreži vstříc, v ú-  
strety  
prešeren vzpurný, své-  
volný  
préšlost minulost  
pretép rvačka, pranice  
prétnja hrozba  
pretvéza záminka  
preudár úvaha  
prevéč přespříliš  
prevéjenje přesvědčení  
prevíd náhled; obezre-  
lost  
prevít prut  
prevzéten zpupný, do-  
mýšlivý  
prezgódaj příliš časně  
prežíšce číhaná  
prežún vyzvědač  
pribáva výdělek, zisk  
príča svědek; svědectví  
príčen přítomný

pričétek začátek  
prid užitek, zisk, vý-  
hoda  
pridižnica kazatelna  
prigódi včas  
prihodár důchodní  
prihrána záloha; úspora  
prijéten příjemný  
prijétje zatčení, pola-  
pení  
príklet předsín  
prikrój stříh  
prikúha příkrm  
prilézen vhodný, přimě-  
řený  
prilóg příloha  
primés přísada  
prinések příspěvek  
pripék parno, vedro  
pripovédbा vypravování,  
povídka  
pripréma příprava  
prisád zánět  
prisélnik přistěhovalec  
prisóten přítomný  
pristáš stoupenec  
prístav šafář  
prísten přesný, pravý  
pristóp úvod  
príšlec příchoz  
pritíčen vedlejší  
privíd přízrak  
prizív odvolání; stížnost  
príža pruh, skvrna  
prížnica kazatelna  
prodór prorva

prognáneč psanec  
proizvód výrobek  
prosíneč leden  
prosják žebrák  
prosto! dále! volno!  
prostomíseln svobodo-  
myslný  
prostovoljník dobrovol-  
ník  
prosvěta osvěta  
prošniák žadatel  
prst hlína, prsf  
prt ubrus, plátno  
přvíč za prvé, ponejprv  
prvoměstník předseda  
psóvka nadávka  
ptíca pták  
ptičnica klec  
puhálo měchy  
púkša puška  
púnca holka, loutka  
puntár odbojník, buřič  
púra krúta  
purán krocan  
pust masopust  
pustne zabave šibřinky  
pustolov dobrodružství  
púščica šíp, oštěp; epi-  
gram  
pušívec kuřák  
púta slepice

## R

rába užívání  
rábelj kat

rabúka ryk, hluk  
ráca kachna  
račún účet  
račúnica početnice  
radodáren štědrý  
ráhel kyprý, něžný,  
jemný  
raj ráj; tanec  
rájda řada  
ráji raději  
rájni zesnulý  
rajž rýže  
ral orba; jitro (míra)  
rámeno velmi, příliš  
ranítev úraz  
ránta bidlo  
rášča růst  
ratár oráč  
ráven rovný, přímý  
ravnálo pravidlo  
ravnolézen vodorovný  
rávs vada, svár  
raz s (dolů); raz- roz-  
razbítine mn. trosky  
razbój loupež  
razcápanec trhan  
razcěp roztržka  
razcvét rozkvět  
razdaljina vzdálenost  
razdél oddíl, třída  
razdéva obhlídka  
(mrvoly); zboření  
razdobje období  
razdrúžba rozpuštění;  
rozluka  
rázen různý

**rázen** (s gen.) mimo,  
kromě  
**razglás** vyhláška, ozná-  
mení  
**razgón** brázda  
**razgrájati** povykovati,  
řváti  
**razkáz** seznam, výkaz  
**razklád** rozbor, výklad  
**razkoráčiti** se rozkročiti  
se  
**razkrájl** někdejší král,  
exkrál  
**ražlét** výbuch  
**razlíka** rozdíl  
**razločítev** rozvod  
**razlög** důvod, příčina  
**razlók** rozdíl  
**razméra** rozhraní  
**razmók** mok, tinktura  
**raznésen** výbušný, třa-  
skavý  
**rázor** brázda  
**rapzád** úpadek  
**rappis** nález (úřední)  
**rapplétek** rozuzlení,  
rozvoj  
**rappók** trhlina; výbuch  
**rázpol** obor  
**rappolozáj** rozmař, ná-  
lada  
**rappotje** rozhraní  
**rapréči** vypřáhnouti  
**rappredil** oddíl, sloupec  
**rapprtíja** rozepře, spor  
**ražréd** třída

**razródek** odrůda  
**razsébe** různo, porůzni  
**razsežáj** rozsah  
**razsíp** ssuf, rum, zboře-  
nina  
**razsod** rozsudek  
**rázsol** rosol  
**razstáva** výstava  
**razsvečáva** osvětlení  
**razsvéta** osvěta  
**razsvít** svítání, úsvit  
**raztég** rozloha  
**raztvorljív** rozkladný  
**ražúdbá** pitva  
**razum** rozum  
**razúmník** vzdělanec  
**rázun** mimo, kromě  
**razvája** zlozyk  
**rázvar** odvar  
**rázven** mimo, kromě  
**razvláka** trampota, ne-  
pořádek  
**razvódník** komisař  
**razzaliti** uraziti  
**ráženj** rožeň  
**rděč** červený  
**rdečelás** zrzavý  
**rděti** červenati se, řdítí  
se  
**réber** úbočí, svah  
**rebrníča** kostra  
**rěcelj** stopka, košfál  
**recilo** fráše  
**reč** věc, záležitost  
**réči** říci  
**réčnost** věcnost

red řada, řád, třída  
redár strážník, policista  
rédek řádek, sloupec  
rédek řídký  
réden řádový, řádný  
rédoma pořadem  
réja výchova, výziva  
rejéneč chovanec  
rek průpověd, věta  
rékořna proudem  
réma rám  
rep ocas, chvost; kus  
(dobytká)  
résen opravdový, vážný  
resníca pravda  
réšen spasitelný  
rešetár posuzovatel,  
kritik  
réšiti vyprostiti, osvo-  
boditi  
réški říční  
rešník vykupitel  
réva bída, nouze; chu-  
dák  
rézanec kleštěnec  
rezár miškář  
rézljař skyva (chleba)  
ríba ryba; sval; svíč-  
ková pečeně  
ribák velryba  
ríga říhání  
ríja rez  
ríma rým  
risálo rýsovadlo  
ritati kopati, vyhazovati  
(o koni)

riž rýže  
rjav rezavý  
rjúti řváti, výti  
rob otrok  
róba zboží, tovar  
róbec kapesník  
róbski otrocký  
roč rukojet, držadlo  
róčen ruční  
rodbína příbuzenstvo;  
rodina  
rodilnica porodnice  
rodokáz rodokmen  
odoskrúmba krvesmil-  
ství  
rodovít úrodný  
rog roh, paroh; baňka;  
kornout  
rogóvje parohy  
roják krajan, našinec  
rojén narozený  
rójstvo narození  
rok lhůta; stání; osud  
róka ruka  
rokáviti se rváti se  
rokoborec zápasník  
rómar poutník  
rómati jíti na pout  
rop lup, plen  
ropář lopič  
rotíti se zaklínati se  
rov příkop, stoka  
rováš vrub  
róza růže  
rožén rohový  
róžen růžový

róženkranc růženec  
róžnik červen; keř  
růžový  
řt špička, hrot  
rtíč vrcholek, temeno  
rubílen exekuční  
rudár kovkop, havíř  
ruděč červený  
rudníá nerost  
rujáv hnědý  
rukati bučeti  
rumén žlutý  
rúpa jeskyně; cisterna;  
kotlina  
rúse mn. vousy  
rúsec zrzoun  
rúša trávník  
rušílo pohrabáč  
rútica šáteček  
řz rýž, žito

S.

sáblja šavle  
sad ovoce; plod  
sáden ovocný  
saj vždyť; aspoň  
saje saze  
sálo sádlo  
sámcat samotinky  
samče mládenec  
sámeček samotář; mláde-  
nec  
samica svobodná žena  
sámiški svobodný, pan-  
cký, panenský

samoj jen, toliko; pouze  
samodřžec samovládce  
samokov hamry  
samokrés bambitka,  
samostříl  
samooök jednoooký  
samopášen prostopášný  
samoskrúmba sebeprz-  
nění, samohana  
samostálnost samoštat-  
nost  
samostán klášter  
samosvěst sebevědomí  
samotija samota  
samoupráva samospráva  
samovoz lokomotiva  
sámši samoten, sám  
sánjski snášský  
sápa dech; vítr,  
vzduch  
scúrkoma proudem  
scvárek škvarek  
sčásomia ponenáhlu  
sebevíď dvojník  
seč mýtina; řež, seč  
sedáj nyní teď  
sédem sedm  
séden sedací  
sedmína pohřební try-  
tryzna  
ségniti sáhnouti  
séjem trh  
sekáč drvoštěp  
sékanci mn. broky  
sel posel  
sélce vesnička

selják sedlák  
 sélo osada, vesnice  
 semánji tržní  
 seménj trh; posvícení  
 semí tertjá sem a tam  
 senca stan  
 sénčnik slunečník  
 ser sup  
 sérec stařec; bělouš;  
     síra  
 ses prs (zvířecí), cek  
 sestojíma součástka  
 sev svit, záře  
 sevěda ovšem, arcif  
 sézati sahati  
 sežáj dosah  
 shíratí schřadnouti  
 shodníca shromaždiště  
 shrámba uschování;  
     skladiště  
 sicér jinak, ostatně,  
     sice  
 síč sykavka  
 sídro kotva  
 síga sípot  
 sigúren bezpečný, jistý  
 sij svit, záře  
 sijáti zářiti, lesknouti  
     se  
 sílje plodiny  
 síloma násilně  
 siníca sýkora  
 sinóči včera večer  
 siromáški chudý, nuzný  
 siróvec surovec

síten obtížný  
 skedénj stodola  
 skítavec tulák  
 skládoma vrstevně  
 sklep spojení, svazek,  
     kloub; důsledek  
 sklic svolávací vy-  
     hláška  
 sklópnica krabice  
 skočaj doskok  
 skodéla miska  
 skólke mn. máry  
 skomína laskominy  
 skop skoupý  
 skopnéti roztáti  
 skór brzo; skoro, té-  
     měř  
 skórec špaček  
 skórja kůra; sladka s.  
     skořice  
 skórnja bota  
 skot štěně  
 skovík sýček, kulich  
 skózi skrz  
 skriválišče úkryt  
 skriven tajný  
 skřil kra, břidlice  
 skrnína dna, pakostnice  
 skudéla číška  
 skúlec krápník  
 skup soubor  
 skúpoma hromadně  
 skúpščina sbor, spole-  
     čenstvo  
 skut hnus, ošklivost  
 skúta tvaroh

sia chtič, touha; roz-  
 koš  
 sladčičar cukrář  
 slad(k)ór cukr  
 sladkožívec prostopás-  
     ník  
 sládnicia sladovna  
 sladoléd zmrzlina  
 slaj chut, příchuť  
 slámnik slaměný klo-  
     bouk  
 slána jinovatka  
 slaník slanec  
 slap vodotrysk; peřej,  
     proud  
 slast chuf (dobrá); roz-  
     koš; smyslnost  
 slátina kyselka  
 sléči svléci  
 sled stopa; sled  
 slej později  
 slepír slepýš  
 slepotija podvod  
 slepúr blbec  
 slíka obraz, malba  
 slikár malíř  
 slikohrám obrazárna  
 slípa svízel  
 slišai doslech  
 slobodúh volnomyšlén-  
     kář  
 slog záhon; sloh  
 slok křivý; hubený,  
     štíhlý  
 slov hlas, pověst  
 slovár slovník

slóves slavnost  
 slóvstveník spisovatel  
 slučaj náhoda, případ  
 slušálnica posluchárna  
 slút podezření  
 sluz sliz  
 smátrati pozorovati,  
     uvažovati  
 sméh smích  
 sméjati se smáti se  
 sméti sméti  
 smod spálenina, sněť  
 smodník střelný prach  
 smóter úmysl  
 smótka doutník  
 smířčati chrápati  
 smrčják smrt (zosob-  
     něně)  
 smrdilj kopr  
 sněda obžera  
 sneg sníh  
 snoci včera večer  
 snopíč snopek; sešit  
     svazek  
 snov látka, hmota  
 snubítev námluvy  
 snůtek osnova  
 sóba jizba  
 soberica panská  
 sóbrat spolubratr  
 sod úsudek, soud; sud  
 sod sudý  
 sodár bednář  
 sódba rozsudek; soud  
     (úřad)  
 sodeželján spolukrajan

sódrga chátra, chama-  
rad  
soj svit, záře  
sojetník spoluvězeň  
sok šfáva; omáčka; suk  
sol sůl; důvtip  
sólnce slunce  
sólza slza  
som sumec  
soménj jarmark, trh  
sop výdech, dech  
sópniti dýchnoti  
sóprog choť, manžel  
sopróga choť, manželka  
sopúh pára, výpar  
soród příbuzenstvo  
soroják krajan  
sošolec spolužák  
soúd člen, úd (spolku)  
sovét rada, porada  
sovrág nepřítel  
spackáti zhudlařiti  
spáčen zkažený  
spak zrůda, ohyzda  
spánec spánek  
spára dusno, vedro  
spáromia po dvou, pá-  
rem  
spehódec náměsíčník  
spet opět  
splaz vesměs, vespolek  
sploh vůbec, všeobecně  
spódaj dole, vespod  
spodóben podobný;  
    slušný; schopný  
spoj spojení

spolen pohlavní  
spomeníca památník  
spomín paměť, památka  
spomlád jaro  
spopád srážka  
sporazúm srozumění  
sporédi vedle, podél  
spoštliví uctivý  
spotík závada, úraz  
spótoma cestou  
správa smír, vyrovnaní  
správnica špižírna  
spreď napřed  
sprédnj přední  
spréma doprovod  
spréten schopný, obrat-  
    ný  
spríčen přítomný  
spríčo u přítomnosti;  
    pro, k vůli  
spróten vzájemný  
spróti hned  
srájca košile  
sráka straka  
sram stud; hanba  
sramna kuga pohlavní  
    nemoc  
sramodéjstvo smilstvo  
srborít neposedný  
srcé srdce  
srd zlost, hněv, vztek  
srebró stříbro  
sréča štěstí  
srečno! sbohem!  
srédi uprostřed  
sréda střed; středa

sren jíní  
srep krutý, divoký;  
ohromný  
srpán malí červenec,  
srpán veliki srpen  
stajálo podstavec  
stan stav, stan, byt  
starína veteš; štarožit-  
nost; staré víno, atd.  
staríši rodiče  
starokopíten starosvět-  
ský  
stav věta  
stávbar stavitel  
stávec sazeč; sázeč  
stavílo sázka  
stečaj soutěž  
steklenica sklenice  
stekló sklo  
stěnskí nástěnný  
stíh verš  
stihotvórec veršovec  
stiskálnica lis  
stísnjenec lakomec  
stol židle, lavice  
stolec židlička; boží s.  
duha  
stolp sloup  
stopnica stupeň  
stópnja stopa, šlépěj  
stópoma krokem po-  
malu  
stóprav teprve  
stoták stovka  
stotínka setina  
stotníja setnina

stožér točna  
stran vedle  
stranišče záchod  
stránkar straník (polit.)  
stránski postranní, ve-  
dlejší  
strast vášeň  
stražár strážník  
strd med  
stréga obsluha  
strela! k dřasu! hrome!  
strézen střízlivý  
strežnica služka  
strína tetka  
strog přísný  
strokoven odborný  
stróški útraty  
strup jed  
stúden ohyzdný, ošklivý  
stvar věc, záležitost;  
tvor  
súha bystřina  
súknja kabát  
sum podezření  
súšec březen  
sušica souchotiny  
súženj otrok  
svája váda, spor  
svarilo výstraha, důtka  
svěča svíce  
svečán únor  
svečán slavnostní  
svest vědomí  
svet rada, porada; rad-  
ní sbor  
svet (světa) svatý

svetán světoobčan  
svetílník svícen; maják  
světnica svítilna; svě-  
tice  
světník rada, radní  
svídenje shledání; na  
s.! na shledanou!  
svíla hedvábí  
svílo drát  
svíneček olovo  
svinina vepřové  
svodnica kuplířka  
svojina vlastnictví  
svojščina svoboda; pří-  
buzenstvo  
svota úhrnek, součet.  
summa  
svržka kytice

S.

šájtrga trakař  
šáka hrst  
šála žert, vtip  
šantáti kulhati  
šára strakatina, pest-  
rost, barva  
šártelj buchta  
šátor bouda, stan  
šatorti tábořiti  
ščap obušek  
šcedílnica spořitelna  
ščepéc ždibec, štípec  
ščet štětka  
ščeváti štváti  
ščipálnik skřipec

ščúka štika  
še ještě  
šegáv zchytralý, vtipný  
šéma škraboška, maska  
šémbraj! u čerta!  
šent d'as, rarach  
šestář kružítko  
šetanje procházka  
šéva šikmo  
šiba prut, metla  
šíbra břidlice  
šilja švadlena  
šílovje jehličí  
šiválnica šicí stroj  
šivánka jehla  
šivár krejčí  
škárje mn. nůžky  
škedenj stodola  
škít štít  
škof biskup  
škólník učitel  
škorjáneček skřivan  
škórnjar obuvník, švec  
škráblja krabice  
škrlát červec, šarlat  
škrtljív lakomý  
škudéla mísa  
šmiga ozdoba  
šója sojka  
šóla škola  
šópek kytice  
šótor stan, bouda  
španíja milostný poměr  
špeh slanina  
špílja jeskyně

špináča špenát  
štacúna krám  
štant nájem  
štéediti šetřiti  
štékelj stězej, čep  
štérna studna  
štéti počítati  
števílo číslo číslice  
štiman pyšný, nadutý  
štirják čtverec  
štor pařez, špalek  
štórkla čáp  
štruc pštros  
šuj levý  
šúma les (hustý)  
šúntati štváti  
šúpelj dutý  
šváratí se stěžovati si  
švřkati švihatí, stříkatí

T.

tačás tehdy, tenkrát  
tadánji tehdejší  
taisti týž  
tak takový  
takoj ihned  
tákošen takový  
takrát tehdy  
tálec rukojmě  
talíga trakař  
talíti taviti  
tárča terč  
tast tchán  
tášča tchýně  
tat zloděj

tatvína krádež  
tečaj točna  
téden týden  
teg tah  
téhant děkan  
tekállica závodiště  
tekmováti závoditi  
telovádba tělocvik  
telovádec Sokol  
telovník vesta  
temá tma  
témelj základ, osnova  
temnóča temnota  
tenék tenký  
tepávs práč, rváč  
tepéž rvačka  
ter a, i  
terjávščina pohledávka  
tesno zevrubně, nahlas  
testenica paštika  
teščén lačný  
téza mučidlo, skřipec;  
hrazda  
težák nádeník  
téžkoma stěží  
ti ty  
tíca pták  
tíhomá potichu  
tínta inkoust  
típati hmatati  
tir stopa, sled, kolej  
tískanica tiskopis  
tisóč tisíc  
tisti týž, tenhle  
tišč tisk, tlak

tla půda, země; pod-  
laha  
tlačán robotník  
tláka roba  
tlínka doutník  
tmína tma  
tobákar kuřák  
tóča krupobití  
točaj číšník  
točárnička výčep  
točno včas  
tog tuhý  
továrníček truchleti  
tolážiti těšiti  
tolké tlouci  
tolmáč tlumočník  
tolováj lupič  
tolst tlustý  
top dělo  
topír netopýr  
toplice lázně, vary  
topník dělostřelec  
tórej tudíž, protož  
tórek úterý  
továren nákladní  
tóžiti naříkati, žalovati  
trap hlupák  
tráta pažit, trávník,  
návsi  
tráven malí duben —  
tráven velikí květen  
trd tvrdý, tuhý  
trdnina pevnina  
trdnáva pevnost (ob-  
jekt)  
trdnost pevnost

trébiti čistiti, tříbiti  
trének mžik  
trepetlika osyka  
treská tříska  
tréslíčka zimnice  
trétjič zatřetí  
trgóvec kupec, obchod-  
ník  
trgovína obchod  
trgovnica tržnice  
trk náraz  
trnec udice  
trobójnica trikolora  
trómba trouba  
tróški útraty, výlohov  
trs vinná réva; rákos  
trše vinohrad  
trš pařez; trup  
trúma zástup, hejno  
tržič městečko  
tudi také  
túga hoře, žal  
tuj cizí  
tuječeželskí cizozemský  
túren věž  
túrščica kukuřice  
túzen smutný, sklíčený  
tvar hmota, látka  
tvórnica továrna  
tvrdka firma

## U

uběg útek  
ubéra ladění  
ubód bodnutí, steh

**ubój** vražda, zabití  
**ubóstvo** chudoba  
**učenec** žák  
**učeník** učitel  
**učenják** učenec  
**učilišče** učitelský ústav  
**učílnica** učební síň  
**učnina** školné, školní  
plat  
**udár** úder, rána, ráz  
**udeléžnik** účastník  
**udoben** pohodlný  
**ugánka** hádanka, zá-  
had  
**ugíbati** hádati, uvažo-  
vati  
**uglájenost** uhlazenost  
**uglásbiti** zhudebniti  
**ugléď** vážnost, vliv, ústa  
**ugnída** vřed, nežit  
**ugóden** příjemný, vhod-  
ný  
**ugóvor** námitka  
**ugrábek** krádež, únos  
**uhajáč** uprchlík, zběh  
**uhó** ucho  
**uíma** pohroma, škoda  
**ujétec** zajatec  
**újna** teta  
**ukáničti** oklamati  
**ukáz** rozkaz  
**ukovít** naučný  
**ukožéljen** vědychtivý  
**ukrájšati** zkrátiti  
**uljúdba** vzdělání  
**ulóm** zlomenina; lavina

**umésten** místný, případ-  
ný  
**umétnik** umělec  
**umík** ústup  
**únnik** vzdělanec  
**umobolen** choromyslný  
**umóven** rozumový  
**up** naděje, vyhlídka;  
úvěr  
**úpanje** naděje  
**upéh** námaha  
**úpen** úvěrní  
**uplemeníti** oplodniti  
**úpník** věřitel  
**upodoboválen** výtvarný  
**upór** námaha, úsilí, od-  
boj  
**upráva** správa  
**úra** hodina  
**úrádomia** úředně  
**úrba** cvik  
**úrédba** nařízení, zřízení  
**uredník** redaktor  
**úrnik** rozvrh hodin  
**uskók** uprchlík, zběh  
**usnjén** kožený  
**ústna** ret, pysk  
**uš** veš, mšice  
**úšlec** uprchlík  
**úta** besídka, bouda  
**útica** budka  
**utrédba** opevnění, hradby  
**utřípek** újma  
**utríp** tepot  
**utrújenje** únava

uvěl uvadlý  
uvět podmínka  
uvréda úraz  
užágalica zápalka; ko-  
přiva  
užé již  
užitnina daň potravní  
užúgati přemoci, zdo-  
lati koho

## V

vabílo vnadidlo  
vadilíše cvičiště  
vága váha  
vagán měřice (obilí)  
vája cvičení  
val vlna (vodní)  
vamp báchor, drštky  
várčevati strádati, še-  
tí  
varh strážce  
varnóstna stráža be-  
zpečnostní stráž  
zárovati chrániti, opa-  
trovat  
vas vesnice  
vaščán vesničan  
váški vesnický  
vbógajmé almužna  
vbreg vzhůru  
včási někdy, druhdy  
več více  
véčati 1. zvětšovati,  
2. křičeti  
védeneč bludička, můra

vedi! věz!  
vědež vědomí, znalost  
vedeževávec věštec  
vědno stále, vždy  
věha zátka, čep  
vek křik, úpění, nářek  
věkomaj věčně  
vel uvadlý  
veleizdájnik velezrádce  
veleoblást velmoc  
veleposéstnik velkostat-  
kář  
veletfžec velkoobchod-  
ník  
veljáven vážený, ctěný,  
vlivný  
vendár přece, nicméně  
venomér stále, napořád  
vérbas koš  
veríga řetěz  
vérnik věřící  
vérstvo náboženství  
ves, vsa, vse všechn,  
celý  
vešála mn. šibenice  
veščák znalec  
vězník spojka  
věža síň, předsíň  
vidéz podoba, zdání  
vígrep jaro  
vihár vichr, bouřka  
vík křik  
víkši vyšší  
vínar halér  
víjen opilý

vinotók říjen  
vínski vinný  
vír zdroj, zřídlo  
visokošleč posluchač  
  vysokých škol  
víšnji nejvyšší  
vit(ek) šroub(ek)  
viž! vid!  
vkláda základ  
vklepe mn. pouta  
vkljúb nehledíc k tomu,  
  přesto  
vkřeber vzhůru  
vkúp(ej) spolu, dohromady, úhrnem  
vlačúga nevěstka  
vladíka biskup  
vlak tovorní nákladní  
  vlak  
vnétek vložka  
vnánjec cizozemec  
vnapřed napřed  
vnóter dovnitř  
vnovíč znova  
vod páka  
vódica udice  
vodnják vodojem, kašna  
vogál roh  
voglár cizopasník, pobuda  
voх čich  
vojášnica kasárny  
vojenína uzenina  
vójka opráť, otěž  
volítven volební  
volk vlk

vólna vlna (ovčí)  
voščilo 1. blahopřání,  
  2. leštido  
votlíná dutina, sluj  
vózel uzel, suk  
vozovníca lístek jízdní  
vož provaz  
vplív vliv  
vprašaj otazník  
vpréčen příčný  
vpréga spřež  
vprek šikmo, napříč  
vrač lékař  
vrag dýábel, čert  
vran havran  
vrápa vráska  
vráža pověra  
vrč džbán  
vréča pytel  
vred úraz, vřed  
vred zároveň, spolu  
s —  
vrédnost hodnota, cena  
vréme počasí  
vremeník tlakoměr  
vrh navrch  
vrhnja smetana  
vrínjenec větřelec  
vróč horký, vřelý  
vrojén vrozený  
vřsta řada, řádek, pořad  
vršelo hejno  
vrt zahrada  
vrtnár zahradník

**vrv** lano, provaz  
**vrzél** mezera  
**vsaj** alespoň  
**vsak** každý  
**vsák daj** vždy, stále  
**vsák do** jedenkaždý  
**vsebína** obsah  
**vsékda** vždycky  
**vsélník** přistěhovalec  
**vseskózi** vždy, veskrze  
**vsíkdar** vždycky  
**vsled** následkem, vlivem,  
pro-  
**vstája** vzbouření  
**vstopnína** vstupné  
**vštric** vedle  
**vtíč** pták  
**vtis** dojem  
**vtórek** úterý  
**vun** ven  
**vvod** úvod  
**vzdévek** přezdívka  
**vzdvig** zdvih, vzlet  
**vzdol** dolů  
**vzdolž** podél  
**vzgled** vzor, příklad  
**vzgója** výchova  
**vzgor** nahoru  
**vzhit** zanícení, vytržení  
**vzkraj** vedle  
**vzálosti** zvláště, přede-  
vším  
**vznóter** dovnitř  
**vzraz** výraz  
**vzrejeváti** vychovávat  
**vzrok** příčina

**vzviškoma** vzhůru  
**vže** již  
**vžig** vpálené znamení;  
zápal

## Z

**zabavljív** uštěpačný  
**zábel** mastnota, oma-  
stek  
**zabelěžba** poznámka,  
záZNAM  
**zabój** bedna  
**zabréga** nesnáz, svízel  
**začásen** prozatímní, do-  
časný  
**začúd** údiv, úžas  
**zadáča** úloha  
**zadéven** dotyčný  
**zadnjič** naposledy  
**zadobítí** dosíci čeho  
**zadřz** klička, léčka  
**zádruga** zádruhá, spole-  
čenstvo  
**zadúšnica** tryzna; zád-  
mše  
**zágata** zácpa  
**zagonétka** hádanka  
**zagotovilo** záruka  
**zagovárjavec** obhájce  
**zagózda** klín  
**zagrinjálo** záclona  
**zahládje** chládek  
**zahód** západ: záchod  
**zahodnják** bludiště, la-  
byrint

**zahvála** dík, poděkování  
**zaígra** prohra  
**zaimé** zájmeno  
**zájem** výpůjčka  
**zajétnik** zajatec  
**zájutrek** snídaně  
**zajútra** zítra  
**zakládnice** pokladnice  
**zaklétva** kletba, spiknutí  
**zaklop** poklop, klapka  
**zákon** 1. zákon, 2. manželství  
**zakónci** manželé  
**zakrét** odbočka; výhýbka  
**zakúha** zavařenina  
**zakúp** nájem  
**zal** hezký, švarný  
**zalagátelj** nakladatel  
**zaléga,** plod, mláď  
**zaléza** nástraha, úklady  
**zalög** základ, sklad, záloha  
**zalogáj** sousto  
**zamák** zákoutí  
**zamán** marně, nadarmo  
**zamášek** zátka  
**zamém̄ba** záměna  
**zaméra** nelibost, urázka  
**zamétek** odpadky  
**zamorec** černoch  
**zamúrec** mouření  
**zanámeč** potomek  
**zanapréj** příště  
**zaník** zápor

**zaníkaren** ničemník  
**zanímljaj** zájem  
**zanós** nadšení  
**zaobračáj** obrat  
**zapáh** závora  
**zapéka** zácpa  
**zapéra** žalář  
**zapéstnica** náramek  
**zapísnič** protokol  
**zapón** sponka, prezka  
**zaporéd** postupně  
**zapóved** rozkaz  
**zapréga** spřež  
**zapréka** překážka, závada  
**zapstónj** marně  
**zapústnik** zůstavitel  
**zarád** pro —, za příčinou  
**zarés** opravdu  
**zaročéneč** snoubenec  
**zárod** plémě  
**zaróta** srocení, spiknutí  
**zasében** soukromý  
**zaséda** záloha, nástraha  
**zásihđob** nyní  
**zasláda** zákusek  
**zaslóm̄ba** ochrana, stínidlo  
**zasóben** soukromý  
**zasrám̄ba** hanba, potupa  
**zastáva** prapor  
**zastrán** vzhledem k  
**zaščitník** ochránce  
**zatégel** táhlý, tuhý  
**zatekalis̄e** útočiště

<b>zatō</b> proto	<b>zgib</b> záhyb
<b>zatón</b> západ; záliv	<b>zgled</b> vzor, příklad
<b>zatorej</b> protož	<b>zgoda</b> příběh, událost;
<b>zatožba</b> žaloba	ráno
<b>zaúp</b> důvěra, úvěr	<b>zgodnji</b> ranní, raný
<b>zaúšnica</b> pohlavek	<b>zgodopisec</b> dějepisec
<b>zavárovanec</b> pojistěnec	<b>zgrádba</b> budova
<b>závec</b> zajíc	<b>zgráda</b> po zlém
<b>zavésa</b> záclona	<b>zguba</b> řasa
<b>zavéza</b> svaz, svazek	<b>zíba</b> kolébka
<b>zavíd</b> závist	<b>zíd</b> zeď; stavba
<b>zavmán</b> darmo	<b>zlágoma</b> pohodlně
<b>zavój</b> obal, oklika	<b>zlásti</b> zvláště
<b>zavolio</b> pro —, k vúli	<b>zlépa</b> po dobrém
<b>zavráten</b> úkladný	<b>zlítek</b> litina
<b>zazibávka</b> ukolébavka	<b>zlo</b> velmi, příliš
<b>zazór</b> svítání	<b>zlog</b> příspěvek; daň;
<b>zažélka</b> hmyz	sloh
<b>zažigávec</b> žhář, palic	<b>zlonráven</b> nemravný
<b>zbiráliše</b> shromaždiště	<b>zmága</b> vítězství
<b>zbog</b> pro —, za pří- činou	<b>zmaj</b> drak, saň
<b>zdaj</b> nyní, ted	<b>zmázek</b> mazadlo
<b>zdajci</b> hned, okamžitě	<b>změna</b> úmluva, dohoda
<b>zdíhlaj</b> povzdech	<b>zmer</b> stále, napořád
<b>zdráha</b> rozeprě	<b>změrnost</b> střídmost
<b>zdravica</b> přípítek	<b>zmij</b> drak; hod
<b>zdravilo</b> lék	<b>zmísel</b> smysl
<b>zdravník</b> lékař	<b>značaj</b> povaha, cha- rakter
<b>zdržema</b> nepřetržitě	
<b>zei</b> zlý	<b>znánstvo</b> věda; zná- most
<b>zelená</b> celer	
<b>zélie</b> zelí	<b>znos</b> snůška
<b>zeló</b> velmi, příliš; skoro	<b>zob</b> obrok
<b>zenica</b> zornice	<b>zoberoč</b> oběma rukama
	<b>zoci</b> vůči

**zóper** proti  
**zrak** vzduch, povětrí  
**zřnec** žula  
**zrok** příčina  
**zvečér** večer  
**zver** dravec; zvěř  
**zvest** věrný  
**zvez** spojení  
**zvézda** hvězda  
**zvítek** kornout  
**zvodník** škůdce  
**zvrh** nad  
**zvrstoma** pořader  
**zvršetek** konec  
**zvúna** vně, venku

**ž.**

**žága** pila  
**žájfa** mýdlo  
**žálibog!** bohužel!  
**žaloígra** truchlohra  
**žárek** paprsek  
**žebráti** modliti se  
**žéja** žízeň  
**želár** chalupník

**želod** žalud  
**želodec** žaludek  
**ženítev** svatba  
**žep** kapsa  
**žgánje** kořalka  
**žíca** drát  
**žída** hedvábí  
**žígica** zápalka, sirká  
**žíma** žiné  
**živál** živočich  
**živec** nerv, čiva  
**živež** strava  
**živína** dobytek  
**živio!** ať žije!  
**živótec** živůtek  
**žláhtnica** příbuzná  
**žléva** piják  
**žmítek** tvaroh  
**žolč** žluč  
**žreb** hřeb; ūs  
**žrélo** jicen  
**žulj** mozol  
**župán** starosta, purkmistr  
**žvála** uzda  
**žvižgati** hvízdati

## Část česko-slovinská.

### A.

aby da; aby ne da ne  
bi  
ačkoli dasi, dasiravno,  
čepráv  
ale a, ali anti, pa(k)  
alej drevored  
almužna miloščina, obo-  
gajme  
anebo ali  
ano da, seveda  
arci da, kajpada, zares  
arcibiskup nadškof  
asi nekam, neki, bržčas  
aspoň vsaj, najmanj  
až tje do, dokler ne

### B.

bádati preiskovati, pre-  
tehovati  
bahno močvir, mlaka  
báchorka básen, izmišl-  
java  
báje pravljica, pripo-  
vedka  
bambitka samokres  
bánský rudarski  
barák bajta, kajža

basa bunke, velike gosli  
básník pesnik, pevec,  
pesmar  
baviti se kratkočasiti  
(se)  
bavlna bombaž  
bažina močvir, mlaka  
bdíti čáti, bedeti  
bedna zabor, skrinja,  
kišta  
běh beg, tek; tečaj,  
polletje  
běhouň tekač, dirjač  
beran oven, janec  
berně davek, dača  
berní úřad davkarija  
beseda (čtenářská) či-  
talnica  
bez (keř) beza, bezeg  
bez (předl.) brez, raz-  
ven  
bezpečí varnost, goto-  
vost  
bezpochyby bržkone,  
najbrž  
bezvědomí nezavest  
bída reva, stiska, beda  
bídlo drog, ranta  
bídny ubog, roven, ku-  
kav

biskup škof  
bitva boj, borba  
blaho blagor, sreča  
blahopřati čestitati  
bláhový otroški, při-  
prost  
blána mrenica, opna  
blázen norec, budalo  
blb bebec, bedak; blbý  
bebast, slaboumen  
blecha bolha  
blouznivec sanjavec  
bludař krivoverec  
boháč bogataš  
bohatýr vitez, junak  
bochník hleb  
bos golonog  
bota škorenj  
bouda bajta  
boule bula  
bouře hudo vreme,  
    burja i upor  
brambor krompir  
branec vojaški novinec  
bráti jemati  
brázda razor; grba  
brejle očali  
broky sekanci  
brouk hrošč, keber  
brusle drsalke  
brzda zavornica  
břeh breg, obala  
březen sušec, marec  
břich(o) vamp, trebuh  
bříza breza  
buben boben

buď bodi, ali  
budova zgradba, hiša  
Búh Bog  
buřič puntar, upornik  
bylina zel, zelišče  
bystrý hiter, bister  
bývalý pretekel, prejšnji

## C

cár capa, starina  
cediti cejati  
cech družba, srenja  
celkem celo, povsem  
celnice carinište, mit-  
nica  
cent stot  
cesta pot, tir, steza  
cestopis potopis  
cibule čebulj  
cihla opeka  
cihlíčka likalnik, glalijo  
cíl kraj, tarča, namera  
císař cesar, car  
cit čutilo, občutek  
cízí tuj, ptuj  
cizoložník prešestník.  
    priležník  
cizopasný zajedalen  
clo mita, carina  
co kaj, ki, kdor  
cop kita  
cpáti phati, basati  
ctěný češčen, čislán  
ctíti častiti, čislati

**ctnost** čednost, sramežljivost  
**cukr** sladkor  
**cukrář** slaščičar  
**cval** dir, skok  
**cvičení** vaja, vežbanje  
**cvrček** črček, murček  
grilj

## Č

**čaloun** opna, tapeta,  
preprogá  
**čáp** štoklja  
**čára** poteza, črta  
**čas** odlog, vreme, ura  
**časopis** časnik, glasilo  
**část** del, kos, délez  
**často** večkrat, često,  
pogosto  
**čekárna** čakalnica  
**čeládka** posli  
**čepice** kučma, kapa  
**černoch** pomorec, črnih  
**čert** vrag, hudič, zlomek  
**červen** rožnik, kresen,  
junij  
**červenec** mali srpan,  
julij  
**četba** berilo, čtivo  
**četník** orožnik, žandar  
**čichati** vohati, duhati  
**čili** áli  
**činohra** igrokaz  
**číslice** številka  
**číslo** broj, število

**číšník** natakar  
**čítanka** berilo  
**článek** sklep, zgib; odstavek  
**čmouditi** kaditi, puhati  
**čočka** leča  
**čtveráctví** šala, gluma  
**čtvrttek** četrtek

## D

**dábel** hudič, vrag, zlodaj  
**dareba** lopov, hudobnež  
**darmo** zastonj, zaman  
**dcera** hči  
**dědina** vas, selo  
**děj** delo, opravek  
**děkan** dehant  
**dělo** top, kanon  
**den** dan  
**desátník** desetnik  
**děšť** dež  
**děva** dekla, punica  
**dík** hvala, zahvala  
**díra** luknja, jama  
**dítě** otrok, dete  
**div** čudo  
**divadlo** gledališče  
**dívka** dekle  
**dlažba** tlak, kamnita tla  
**dle** zraven, poleg, pri, tik  
**dloouho** dávno, dolgo  
**dluh** dolg

dnes danes  
dobírka povzetje  
dobrodruh klativitez  
dobytek živina, živad  
dohad uganka, zagonetka  
dohromady vklad  
dojista za gotovo, za res  
dokonale popolnoma, čisto  
doly rudnik  
domácnost pohištvo, poslopje, dom  
domobranec brambovec  
dorost mladina, naraščaj  
dosavad dosihdob  
doslov sklep, zaključni govor  
dost dovolj, do sita  
dovnitř noter  
dovolená dopust  
dozor nadgled, nadvarstvo  
dráha pot, cesta, gaz, tir  
drát žica, drot  
drobet drobec, mrvica  
drůbež kuretnina, perjad  
druhdy včasi, nekdaj  
drvostep drvar  
dřevěný lesen, štorast  
dříve poprej, pred  
dříví les, drevje, drva  
dub dob

duben mali traven, april  
dudy gajda, diple  
důchod dohod(ek)  
dukát cekin  
důl jama; doly rudnik  
dům hiša, hram, zgradba  
dusno soparica  
důstojník častnik  
dutý votel, puhel  
dvorák zemljak  
dýka bodala  
dým dim, kad, puh, hlap  
dýmka pipa, fajfa, lula  
džbán vrč

## E

ejhle! glej! poglej!  
erb grb

## F

fara župnija, farovž  
farář fajmošter, župnik  
farník faran, župljan  
fičeti šumeti, tuliti  
foukati pihniti  
fučeti vršeti, šumeti  
fuj! fej! pej!

## G

gazda gospodar  
grešle groš, belič, božjak

# H

had kača, gad  
hádanka uganka, zagonetka  
hádka prepír, svaja, kreg  
hadr capa, kanina  
háj log, haj  
halíř vinar, belič  
hanba sram(ota)  
hasič gasilec  
havíř rudar, rudokop  
havran gavran, krokár, vran  
hedvábí svila, žila  
hejno jata, trop  
hejtman stotník, glavar  
herec igralec  
hlad lakota, stradež  
hlahol glas, zvok, don  
hláska glásnik  
hlídáč čuvaj, varh  
hlína glina, ilovica  
hloupý neumen, trapast, glup  
hltati goltati, srkati  
hluchy gluhi  
hmat tip, otip  
hmota snov, gmota  
hmoždíř možnar, topič  
hmyz mrgolazen, mrčes  
hned kmalu, koj, skoraj  
hněv gnev, srd, togota  
hnítí gniti, trohneti  
hnízdo gnezdo, bolog

hnus gab, stud, gnuš  
hod met, vržek; velik prazník  
hodina ura  
hodně prav, zelo, močeno  
hoch deček, fant  
hojný obilen, poln, bogat  
holič brivec  
holka dekle  
holub golob  
horko vročina  
horlivý goreč, marljiv  
hořký grenek, žarek  
hospoda krčma, oštarija  
hospodařiti hištevati; štedriti  
hostinec gostilna  
houba goba, gliva  
housle gosli  
hovado živinče, govedo  
hra igra; godba  
hrách grah  
hranice grmada, lomača  
hrb grba, pleča  
hrdina junak, vitez  
hrdlo grlo  
hrnec lonec, pisker  
hrobový groben  
hromosvod strelovod  
hrozen grozd  
hrubý debel, okoren  
hrůza groza, osup  
hřbet hrbet, pleča  
hřbitov pokopališče, mirodvor

hřebec žrebec  
hřeben glavnik, česalnik  
hřib glibanja  
hřich greh  
hřiště igrališče  
hřmot hrup, hrum, vršč  
hubička poljub  
hudba godba, glasba  
hůl palica  
husa gos, goska  
hvězda zvezda  
hvízdati žvižgati  
hvozd gozd  
hynouti giniti, pěsati

## Ch

chabý omahel, mlahav,  
medel  
chalupa bajta, koča  
chasa družina, čeljad  
chatrč kočura, beznica  
chlad hlaja, hlad  
chláp rab, suženj  
chlapec deček, fant  
chléb kruh  
chlípný pohoten, nasia-  
den  
chlup dlaka, kocina  
chmura oblak, megla  
chod hoja, hod  
chof soprog; soproga  
chovati varovati, čuvati  
chrám cerkev, tempelj  
chrpa plavica, modrica  
chrup ozobje, jedalo

chrtán grlo, golt  
chtiti hoteti  
chudoba uboštvo, siroš-  
čina  
chudý ubog, reven, be-  
den  
chuť okus, slast; pohot  
chůze hoja  
chvat naglica, hitrica  
chvíle hip, čas  
chvost rep  
chyba hiba, greh, zmota  
chýše hiša  
chytrý razumen, moder

## I

i in, tudi, i  
ihned mahoma, kmalu,  
bož  
inkoust črnilo, tinta  
inu no

## J

já jaz  
jádro jedro  
jak(o) kak(o)  
jalový jalov; puhel, pra-  
zen  
jaro spomlad  
jazyk jezik  
jed strup, otrov  
jeden en, eden  
jedenkrát enkrat, en  
pot

jedle jelka  
jednati pogajati se; na-  
ročevati  
jednotlivy posamezen,  
pojedin  
jednou enkrat; nekdaj  
jehla igla, šivanka  
jehliči bodekovie  
jehně jagnje  
jeho njega  
jen le, samo, edino  
jesen predzima  
jestliže ako, če  
ještě še  
jetel detelja  
jeviště gledišče  
jho jarem  
jídlo jelo, jed, hrana  
jih jug  
jímati grabiti, loviti  
jindy drugič, inda  
jinoch mladeneč, fant  
jistě zares, gotovo  
jistina glavnica  
jisty gotov, trden  
jitřní jutrn, ran  
jízda vožnja, ježa  
již že  
jmění imetek  
jměno ime  
junák mladeneč, fant;  
vitez

## K

kabát suknja

kacíř krivoverec  
kačena raca  
kadeř zvitek, koder  
kachna raca  
kal muža, plodra  
kalamar tintnik  
kalhoty hlače, breguše  
kalich kelih; kupica (u  
květin)  
kamna peč  
kanec merjasec  
kaňka packa, čačka  
kanovník korar, kano-  
nik  
kápě kapa, oglavnik  
kapsa žep  
karafiát klinček, nagelj  
kartáč krtača, ščet  
kat rabelj  
káti se kesati se  
kazatel pridigar  
každý vsak, vsakdo,  
slednji  
kde kje, ker  
kdo kdo, kateri, ki  
kdy kdaj, kedar, obkore  
keř grm  
kéž da, da bi  
kláda čok, pruj, štor  
kladivo kladivo  
kladka škripec, kolotura  
klamati varati, motiti  
klášter samostan  
klavír glasovír  
klec kletka, gajba, tič-  
nica

**klempíř** klepar, kositrar  
**klenotník** dragotinar  
**klenouti** oblokatit, lokati  
**klevetiti** obrekovati  
**klička** zadrga, zanka,  
    kampa  
**klih** klej, kejle  
**kloub** člen, sklep, zгиб  
**klubko** klobčič  
**kluk** deček, pobalin  
**kmen** deblo, panj, hlod;  
    pleme  
**kmotr** boter, kum  
**kmotra** botra, kuma  
**knedlík** cmok, knedelc  
**kněz** mašnik, duhovník  
**kniha** knjiga, bukve  
**kníry** brki, mustače  
**knoflík** gumb  
**koberec** pregroga, opna  
**kocour** maček, muc  
**kočka** mačka  
**kohout** petelin, kokot  
**koketovati** spogledovati  
**koláč** pogača, kolač  
**kolébka** zibel(ka)  
**komín** dimník  
**komora** čumnata, kamra  
**kopec** kup, grič, hribec  
**koráb** ladja, korabelj  
**koroptev** jerebica  
**koření** dišava, vonjava  
**kořist** rop, plen  
**kostel** cerkev, hiša  
    božja

**kostra** okostnica,  
    ogrodje  
**košile** srajca  
**koule** kugla, krogla;  
    bla  
**kouř** dim, kad  
**kout** kot, ogel  
**kovadlina** náklo, nako-  
    valník  
**kožešina** kosmačina,  
    krznina  
**krabice** sklopnice, pu-  
    šica  
**krajky** čipke, mreže,  
    špice  
**krám** prodajalnica, šta-  
    rina  
**krápník** kapník  
**krásti** tatiniti  
**krb** ognjišče  
**kreslití** risati, črtati  
**krev** kri  
**krmiti** pitati, rediti  
**kroj** noša, šega  
**krok** korak, stop  
**kruh** krog, kolobar  
**krupobití** toča  
**křeč** krč  
**křen** hren  
**křídlo** perut, krilo  
**křivda** krivica  
**křoví** grmovje, goš-  
    čava  
**křtiny** botrinja,  
    krstítke  
**kudy** kod, koder

**kufr** kovčeg  
**kukuřice** turšica, koruza  
**kůň** konj  
**kupec** trgovec  
**kuře** pišće  
**kus** kos, komad  
**kuželka** kegelj  
**kvapiti** hiteti, spešiti  
**květ** cvet  
**květen** veliki travnik,  
majnik  
**kvočna** koklja  
**kyprý** rahel, prhek  
**kýta** kvača, pleče  
**kývati** migati  
**kýž** da bi, če bi, naj

## L.

**labužník** sladkosnedež  
**láce** dober kup  
**lad** red, skladnost,  
ubor  
**láhev** steklenica, lagev  
**láska** ljubezen, ljubav  
**lavice** klop, stol  
**lázeň** kopelj; toplice  
**lebka** črep(iná), buča  
**ledakdo** marsikdo  
**leden** prosinec, januar  
**lék** zdravilo  
**lékař** zdravnik, lečnik  
**leknoti** zadihniti  
**lépe** bolj; bolje  
**les** gozd, hosta, šuma  
**lesní** gozden, loski

**letopočet** časoštetje  
**lež** laž  
**lhostejný** malomaren  
**lábánky** medeni, kozji  
dnevi  
**libo** prav, po volj  
**líh** vinski cvet, špirit  
**lichva** odrtija  
**límec** ovratnik  
**límý** len, zanikaren  
**lis** stiskalnica, preša  
**liška** lisica  
**litost** srčna, bolečina  
**lodník** mornar, brodnik  
**lomožiti** hrumeti, loma-  
stiti  
**louka** travnik, livada  
**loupež** rop, plen  
**loutka** čeča, igrača, lila  
**lučba** kemija, ločba  
**luk** lok  
**lúno** krilo, naročje  
**lupič** ropar, razbojnik  
**luzný** čaroben, prelestien  
**lůžko** postelja  
**lžice** žlica

## M

**maják** svetilnik  
**majetek** imetek, lastnina  
**majetník** lastník, posest-  
nik  
**malba** slika  
**malý** majhen, mal

**manžel** soprog; -ka soproga  
**marně** zastonj, zaman  
**máry** mrtvaški oder, pare  
**máslo** surovo maslo  
**maso** meso  
**mdlý** medel, upehan  
**med** strd, med  
**měď** baker, kotlovina  
**mech** mah  
**měkký** mehek  
**méně** manj  
**meze** meja, kraj  
**mezi** med, izmed  
**míč** lopta, žoga  
**míly** ljubi; **milenka** ljuba, ljubica  
**mimochodem** mimogrede  
**mince** denar, penez, novac  
**míra** mera  
**mísa** skleda  
**místodržitel** cesarski mestnik  
**mistr** mojster  
**míti** imeti  
**mízeti** giniti, pešati  
**mísky** sladkarija  
**míluviti** govoriti, marnovati  
**mnich** menih  
**mnohý** mnog, obilen  
**modla** malik, krivi bog

**modlitba** molitev  
**modrý** plav, moder  
**mohyla** gomila  
**mosaz** med, messing  
**mouka** moka, melja  
**mrvavy** hravi, navade, šege  
**mrzák** sključenec, pokveka  
**msta** osveta  
**mše** maša  
**muž** mož, moški  
**mýdlo** milo, žajfa  
**myslivec** lovec, strelec, gozdar  
**mžík** mig, mežaj

## N

**nabídka** ponudba, ponudek  
**náboženství** verstvo  
**nábreží** obrežje  
**náčelník** vodja, poglaviar  
**nádeník** dnimar, težak  
**nádhera** blišč, gizda  
**nádoba** posoda  
**nádraží** kolodvor  
**náhle** mahoma, hipoma  
**náhoda** namera  
**nahoru** navzgor, navkreber  
**nákaza** pokvara, okužba  
**nakladatel** založník  
**nálada** volja, čud, misel

nález najdek  
námaha napor, trud,  
nuja  
námluvy snubitev  
naopak narobe, marveč  
náplast oblag, pomaz  
nápoj pijáča, pitje  
napřed naprej  
náramek naročnica  
narozeniny rojstni dan,  
god  
následek posledica, ko-  
nec  
nástroj orodje, ustroj,  
čutilo  
nátlak tisk  
náves trata, ledina  
návěští izvestic, ozna-  
nilo  
návštěva obisk, poset  
nazpamět na pamet, na  
izust  
neb ker, zakaj  
nebezpečný nevaren,  
opasen  
něco kaj, nekaj  
neduh nezdravje, beteg  
něha milina, rahlost  
nehet noht  
nehoda nezgoda, ne-  
sreča  
necht naj  
nejhorší najhujši  
nelze ni mogoče, ni  
moći  
nemoc bolezen

nenáviděti sovražiti (ko-  
ga)  
není ni  
nepohoda grdo, slabo  
vreme  
nepravda neremica  
nepřítel soyrag  
neřest hudobija, pre-  
greha  
nevěstka kajdra, vla-  
čuga  
než ali, pa, toda; kot,  
kakor  
ničemný hudoben, spri-  
den  
nikdy nikdar  
noc noč  
noviny novice; časnik  
glasilo  
nuda dolg čas  
nůše krošnja, oprča  
nuže nu! le! torej!  
nyní sedaj, zdaj

## O

obálka zavitek, zavoj  
obava skrb, strah  
obec občina, srenja  
oběd kosilo  
obět daritev, žrtev  
obhájce zagovorce, od-  
vetnik  
obchod kupčija, trgo-  
vina; štacuna  
obilí žito, zrnje

**obleva** odmek, jug  
**obr** orjak, gorostas  
**obrana** bramba  
**obraz** podoba, slika  
**obyčej** navada, šega  
**ocas** rep  
**ocel** jeklo  
**ocet** jesih, kis  
**očistec** vice  
**odběratel** naročnik, je-  
malec  
**oděv** obleka, oprava  
**odkaz** oporoka; volilo  
**odkud** odkoder  
**odměna** nagrada, pla-  
čilo  
**odpor** upor, ugovor  
**odpusfte!** oprostite!  
**odvaha** srčnost, poguri  
**ohavný** grd, gaden  
**ohromný** neizmeren  
**ochota** usluga  
**ochrana** bramba  
**okamžik** mig, trenek  
**okres** okrog, okrai  
**oltář** altar  
**omyl** zmota  
**onehdy** onidan, onkrat  
**onen** oni, ovi, taisti  
**opět** zopet, znouč  
**oprava** popravek  
**orel** postojna, orei  
**osada** vas, selo  
**osení** setev, setvina  
**ostatně** sicer, vrh tega  
**ostrov** otok

**osud** usoda, umera  
**osvěta** omika, olika  
**otázka** vprašanje  
**otec** oče  
**ovce** ovca, bica  
**ovoce** sad, sadje  
**ozdoba,** okras, lišp,  
dika  
**ozvěna** odmev, oglas

## P

**paběrek** ostarek, lavek  
**pahorek** grič, hribec,  
breg  
**pachole** deček, fant  
**palivo** kurjava, drva  
**pamět** spomin, pomnež  
**pán** gospod; **paní** gospa  
**panna** devica  
**paprsek** žarek, solnčni  
trak  
**pastva** paša  
**pátek** petek  
**pec** peč  
**pěchota** peštvo  
**peníz** denar, penez, no-  
vec  
**perla** biser  
**perník** popernjak, kru-  
hek  
**pěšky** peš, hode  
**píce** piča, klaja  
**píchatí** bosti, pikati  
**pila** žaga  
**pilný** priden, delaven

**písemnictví** písmenstvo,  
književnost  
**píseň** pesem, popevka  
**pláč** jok  
plat plača; šolnila  
**pluk** polk  
**pobožný** bogaboječ  
**pocestný** popotnik  
**pocitivý** pošten, praviličen, zvest  
**počet** število, broj  
**poddaný** podložen, podanik  
poděkování zahvala  
podlaha tlak, tla, pod  
**podle** poleg, zraven, pokraj  
**podnik** podjetje  
**podvod** sleparija, golju-fija  
**podzim** jesen  
**pohan** ajd, pagan  
**pohár** kozarec, časa, bokal  
**pohlaví** spol  
**pohroma** nezgoda, nesreča  
**pohříchu** žalibog  
**pochod** pohod, pot, marš  
**pochyba** dvomba  
**pokladna** blagajnica  
**poklona** priklon, naklon  
**pokrevný** soroden  
**pokrok** napredek, vspeh  
**pokuta** kazen; globa

**polévka** juha  
**poloha** leža, lega  
**polštář** blazina  
**pomník** spominek  
**pomsta** osveta  
**poněvadž** ker  
**oprava** obglavljenje  
**porážka** poboj, poraz  
**poroba** hlapčestvo, sužnost  
**pořád** vedno, neprenehama  
**poslanecká** sněmovna  
državni zbor  
**postup** hod, tek, red, vrsta  
**posudek** pretres, ocena  
**pošetilý** nespametén, neumen  
**potlesk** ploskanje  
**potrava** živež, hrana, jestvina  
**potvora** spaka, nestvor  
**pouhý** sam, čist  
**poupě** popek  
**pouze** samo, edino  
**povaha** značaj, kri, marno  
**pověra** vraža, prazna  
**povidla** čežana  
**povoz** voz, kola  
**povrch** lice, površje  
**pozor** pažnja, pazka, mar  
**práce** delo, posel  
**prádlo** perilo

**prach** prah, smodník;  
maha, puh  
**pramen** studenec, izvi-  
rec, vrelo  
**pravda** resnica, istina  
**právě** ravno  
**pravice** desnica  
**proč** zakaj  
**projev** izjava  
**propast** prepad, globo-  
čina  
**prosba** prošnja, molitev  
**prostý** enojen, naseben  
**proto** zatorej, tedaj  
**proud** tok, tek, curák  
**provaz** vrv, konopec  
**pršeti** deževati  
**průlom** predor  
**prý** baje, menda, bojda;  
češ  
**přání** želja, voščilo, če-  
stitka  
**přece** vendar, vsaj  
**před** spred  
**předsín** lopa  
**přes** čez, prek, skozi  
**příběh** dogod, zgodba  
**příbor** jedala, jestilo  
**příbytek** prirastek, pri-  
hodek  
**přičina** vzrok, nagib  
**přímění** priimek  
**příklad** vzgled, primer  
**příliš** odveč, silno,  
močno  
**příroda** narava

příslušník pregovor, pri-  
lika  
**příspěvek** donesek, do-  
nos, prinos  
**příště** posihmal  
**přivítaná** dobrodošlica  
**přízvuk** poudarek, nag-  
lasnica  
**pták** tič, ptica  
**punčocha** nogavica,  
šleva, mevža  
**pupen** brst, oko, popek  
**půvab** milina, mik, dra-  
gost  
**původ** izvirek, začetek;  
nagib  
**pýcha** ošabnost, napuh  
**pykatí** kesati se  
**pysk** ustna. šoba  
**pyšný** ošaben, ohol  
**pytel** vreča, žakelj  
**pytlák** divji lovec

## R

**račte!** izvolite!  
**raditi** svetovati; nago-  
varjati  
**radnice** svetovalnica,  
mestna hiša  
**ráj** paradiž, raj  
**rám** okvir  
**ratolest** mladika, veja  
**rázem** mahoma  
**redakce** uredništvo; re-  
daktor urednik

rek vitez, junak  
ret ustna, ustnica  
réva vinska trta, trs  
revolver samokres  
rez rja  
robotá tlaka, rabota  
roční leten  
roh rog; ogel  
rok leto  
roští suhljad, rožje  
rouhati se Bóga preklin-  
jati  
roucho obleka, oprava  
rov grob, jama  
roz- raz-  
rozcestí razpotje  
rozednívá se dani se,  
zori se  
rozepře prepir, svaja  
rozkaz ukaz, zapoved  
rozpaký zadrega, pomi-  
slek  
rozum um, razum, pa-  
met  
rtuf živé srebro  
rub obrta  
ručiti biti porok, jamčiti  
rudý rus, rjav, rdeč  
rukojmí porok, talnik  
růže roža  
rváti se tepsti se  
ryšavý rujav, rosast  
rýti riti; dolbsti  
rýže rajž, riž

## R

řada vrsta, red, čreda  
řádný pravilen  
řeč govor, jezik  
ředitel ravnatelj, vodja  
řetěz veriga, lanec  
řezník mesar  
řídiký redek  
říjen vinotok; oktober  
římsa napustek  
řípa repa  
říše država  
říza dolga obleka, plajšč  
řváti rjoveti, dreti se

## S

sad nasad  
sádlo salo, maščoba  
samospráva samouprava  
saze saje  
sazeč stavec  
sběh gneča; begunec,  
ubežnik  
sápati cepati  
sedlák kmet, poljedelec  
selka kmetica  
setník stotnik  
seznam imenik, kazalo  
shledaná: na -anou! na  
svidjenje!  
shora odzgoraj  
schopný zmložen, goden  
pripraven  
schovanec rejeneč

schûdný hoden, dostopen  
sice sicer, ako ne; pa  
sídelní město stolno  
mesto  
silnice cesta  
silný močan, krepek,  
obilen  
šíň veža, lopa, soba,  
izba  
šíř mreža, vlak, vrša  
skála pečina  
sklep klet  
sklo steklo  
skopec koštrun, oven  
skot goved  
skrz skoz, zavoljo  
skřivan škorjanec  
skvost okras, dika,  
gizda  
skvrna madež, maroga  
lisa  
slabika črka, zlog  
sládek sladar, pivar  
slepice kokoš, kura  
slet shod  
sleva odpustek  
sloh zlog, skladba, štil  
sloup steber  
slovesnost leposlovstvo  
slovo beseda, izraz  
sluch čulo, posluh  
slunce solnce  
smrk smreka  
smutný žalosten, klavern

smysl mnepeje; pomen;  
razum; čut  
snad morda  
sňatek poroka, ženitev  
snáze ložej  
sněm zbor, shod  
snoubenec zaročenec  
socha kip, soha  
sopka ognjenik  
sosna bor, hojka  
sotva javalne, tažko  
souboj dvoboje  
soud mnenje; prepir  
pravni; sodišče  
soudce sodnik  
souchotiny jetika, sušica  
souložník priležník  
spáliti sežgati, skuriti  
spánek spanec  
spánky senici  
spěch naglica, hitrica  
spisovatel pisatelj,  
knjigopisec  
spojenec zaveznik  
společnost družcina,  
tovaršija  
spolek družtvo, zvez  
zadruga  
spolu vkup, skup  
spor prepir, svaja, kreg  
sporý zdaten, obil  
spořitelna hranilnica  
spravovati popravljati  
sprostý sirov, nizek

srdce srce; u zvonu:  
kembelj, žvenkelj  
srpen veliki srpan, au-  
gust  
stádo čreda  
stáj hlev, staja  
stan šotor  
stanné právo nagla  
sodba  
starost skrb, mär,  
briga  
starožitný starinski,  
daven  
stát država  
statkár veleposestník,  
grajščak  
stavba zgrodba, po-  
slopje  
stejně enako, ravno ka-  
kor  
stěna stran, bok, plat,  
zid  
stěží šalhti  
stín senca  
stodola skedenj, gmu-  
no, parna  
stopa stopinja, korak,  
sled  
stovka stotak  
strach bojazen, trepet,  
prepast  
strava hrana, jed, živež  
strážce čuvaj, stražar  
strom drevo  
stručně krátko; jedr-  
nato

středa sreda  
střep črep  
stříbro srebro  
střídmy zmeren, tre-  
zen  
student dijak  
stůl miza  
stý stoti  
sudý sod, raven  
sůl sol  
svačina južina  
sval mišica, mesna ri-  
bica  
svatodušní binkošten  
svatokrádežný bogoro-  
pen  
svědek priča, svedok  
svědomí vest  
svérázny lastovit, po-  
seben  
světnice soba, izba  
svíce sveča  
svornost zloga, edinost  
svůdce zvodník, zapelji-  
vec  
svůj svoj, lasten  
sýček čovik  
sýkora senica

Š.

šafář gospodarník  
šašek šaljivec, burkež,  
pajac  
šat obleka, oprava  
šedý siv, sed

šeřík bezeg, lipovka  
 šibenice vislice, vešala  
 šíkmý povegan, povežen  
 šikovatel narednik  
 šílenec norec, blazník  
 šíp strela, pšica  
 škola šola  
 šle hlačníki  
 šlechta plemstvo  
 šlechtic plemič  
 špaček škorec  
 šperk lepotija, snaga.  
     gizda  
 špižírna shramba za  
     jedi  
 šroub vretenica, vinta  
 štědry dobroten, rado-  
     daren  
 štědry večer sveti ve-  
     cer  
 štěp cepič  
 šunka povojena krača,  
     pleče  
 švadlena šivilja  
 švec čevliar  
 švestka češplja, sliva  
 švih žik, šlenek, švok  
 švižný skočen, gibčen

## T.

tabák duhan, tobak  
 tajemník tajnik  
 tak tako, toliko; torej,  
     tedaj  
 také tudi

talíř krožník  
 tanec ples, rajanje  
 tázati se vprašati, ba-  
     rati  
 tečka pika, točka  
 tedy torej, tedaj  
 těhotná noseča  
 tělo telo, truplo, meso  
 témiř skoro, blizo  
 teprve šele, stoprav  
 tisíc tisoč  
 tiskař natiskar  
 tkanice trak, vezilo, ple-  
     tek  
 tklivý občutljiv  
 točna tečaj, pol  
 touha hrepenje, mrenje  
 traf proga, tir, koles-  
     nica  
 travič strupar, otrovník  
 trest kazen, pokora  
 tresť jedro, cvet  
 trh sejem, trg  
 trojspolek trozveza  
 trojuhelník trikotník  
 trosky podrtine, rozva-  
     line  
 trubka trobilo  
 truhla skrinja; umrlčí t.  
     kosta  
 tiún prestol, sedež, tron  
 trysk skok, kolop, dir  
 třída vosta, razred; rod  
 tříska iver, biglica  
 třpyt blesk, bliščoba  
 tulák klatež, petepuh

túně tolmun, globel  
tunel predor, prerov  
tupý tumpast, top  
tužemský tudeželski  
tvaroh skuta, žmítek  
tvrdý trden  
tyč drog, kol, ranta  
týden tezen  
týti debeliti se  
týž isti, ravno tisti

U.

ubohý siromašen, reven,  
boren  
úbytě sušica, jetika  
úcta spoštjivost; má  
úcta! čast!  
účel namen, smoter, cilj  
učeň učenec  
účet račun  
učitel šolnik, učitelj  
událost dagodek, zgodba  
udice vodica  
udití voditi, okajati  
údolí dolina, deber, dražica  
uhel ogel  
úhel kot, ogel  
uhlí premog, oglje  
uhlíř oglar  
úhona madež, hiba  
úhrnek soštevek, suma  
úchvatný zanosen, živ,  
prelep

ujistění zagotovilo  
úklaďně zavratno, nati-homa  
úkol nalog, dolžnost  
úl ulj, panj  
úloha nalog, zadača  
umělec umetnik  
umývadlo umivalnik  
únava utrudba, upeh  
únor svečan, februar  
úpadek padež, upad  
úplata podmita, podmaža  
úplavice driska, hitrica,  
griza  
úplný ves, popoln  
úprava oprava, naprava  
úprk napad, naskok  
upsati se zaporočiti se  
úraz udar, kvara, rana  
urážka na cti žalitev,  
zamera  
určení odložba, odmera,  
ukrep  
úroda letina, pridelek,  
obrod  
úrodný rodoviten plodovit  
urozený žlahten, blagoroden  
úřad urad; gosposka;  
uradnica  
úsilí upor, trud, naja  
úskalí pečina, kleč, cerina

**úspěch** vspech, dober  
izid  
**ústav** zavod, gojilnica;  
pripravnica  
**ústup** (nepřátelský) od-  
hod (sovražníkov)  
**úšklebek** podsmeh, mrd,  
pogrda  
**uštvatí** ugnati  
**úterý** otorek  
**útisk** stiska, nadloga  
**útlý** terek, nežen, šibek  
**útok** napad, naval, na-  
past  
**útulek** zavetišče, azil  
**úvaha** uvaževanje  
**úvěr** vera, počak, up  
**úvod** uvedba  
**úvoz** globel, soteska  
**úzce** uzko  
**uzda** brzda, žvale  
**uzenář** vojeninár, vodi-  
vec  
už že  
**úžas** osup, zona  
**užiti** obrniti, uporabiti  
**užší** ožji

## V.

**vada** izkaza, progrešek,  
hiba  
**váha** vaga, tehnica  
**vak** torba, malha  
**válka** vojska  
**varhany** orgle

**vařiti** kuhati  
**vášeň** strast, vnema;  
pohot  
**vazba** zveza, vezba;  
ječa, zapor  
**vážený** spoštovan, častit  
**včela** bčela  
**včera** večer snoči  
**vdaná** omožena  
**vdavky** omožitev  
**vděčný** ugoden, prijeten  
**věc** reč, stvar  
**vedle** poleg, zraven  
**vedro** pripeka  
**vejce** jajce  
**velectvěný** velecenjen,  
velečasten  
**velezráda** veleizdaja  
**velikán** orjak, gorostas  
**velitel** poveljnik, zapo  
vednik  
**ven** vun  
**venkov** kmetje, dežela  
**vepř** prešič, prasec  
**věren** zvest  
**verš** vrsta, verz, stih,  
granes  
**veřejnost** javnost, očit-  
nost  
**věřitel** upnik  
**vesměs** vse križem, vse  
vprek  
**vesnice** vas  
**veš** uš, lazica  
**věta** stavek, rek, iz-  
rek

větev veja  
vězeň jetnik, kaznjeneč  
věž stolp, zvonik; ječa,  
temnica  
více več, bolj  
vilný zloděn, spohoten  
vinen křiv  
víno vinska tota; vino  
vítejte! dobro došli!  
vítězství zmaga  
viz! glej! lej!  
vlas las  
vlast kraj, dežela; domovina  
vliv vpliv, moč  
vlna volna, runo; val  
vnadidlo vabiilo  
vnější zunanji  
vnitřní notranji  
vodovod vodotok  
volati klicati  
volba volitev, izbor  
vous bradni las, kocina  
vrabec vrabelj  
vrah morilec, ubojnik  
vražda uboj, umor  
vrchnost vlada, oblastvo  
vrkoč kita, pletenica  
vrstevník sočasnik  
vrtochy muhe, skrbi  
vstupenka vstopnica  
však ali, pa, pak, ani-  
pak  
vše vse  
všetečný slutvomoder,  
srbljiv

všude vsekod, povsod  
vůbec sploh, vobče  
vůz voz, kola  
výbuch izbruh, razpok  
výčep točenje; pivotoč  
výdaj izdajek  
výdělek dobiček, kupiček  
vyděrač oderuh, odrt-nik  
vyhláška razglas, oklic  
vyhlídka razgled, izvid  
výhra dobitek  
vycházka izprehod, šetranje  
východ izhod, izard  
výchova živež; odgoj,  
vzgoja  
vyjma razun, zunaj  
výkon izpolnitev  
vykupitel odrešenik  
výlet izlet  
výminka pogoj, izjema  
výmluva izgovor  
vynález iznajdba  
výpověď izrek, izpo-ved  
výroba izdelovanje  
výrok izrek; razsodek  
výsada svoboščina  
vyslanec izposlanec  
výsledek iztek, izid  
výstava razstava  
vysvědčení izpričevalo,  
svedočba

vyšívání vezilo, veze-  
nina  
výška višava, viša  
výtečný izvrsten, izbo-  
ren  
výtisk iztis  
výtvarný obrazilen,  
oblikoven  
vyučovaci učni (jezik)  
vývoj razvoj  
vyvrhel izvržek, smot-  
laka  
výzbroj orožje  
význam pomen, izraz  
vyzvědač ogleduh, vo-  
hun  
výživa reja, hrana, ži-  
vež  
vzácný prijeten; redek;  
žlahten  
vzdělanost omika, olíka  
vzdor upor, trma, klju-  
best  
vzhůru navzgor  
vznik iznik, izverek  
vzor izgled, vzor  
vždycky vedno, vsigdar  
vždyf saj, anti

Z.

z- ze- iz-, izza  
zábava veselica, kratek  
čas  
zábradlí držaj, priroč  
záclona zastor

zácpa zapor, zapeka;  
zagata  
zadarmo zastonj  
záhada uganka, zago-  
retka  
zahálka lenoba  
záhon greda, ogon  
zahraniční zunanji  
záchod stranišče  
záchrana ohramba, re-  
šitev  
zajatec vjetnik  
zajisté gotovo  
zákazka naročilo  
základ temelj  
zákon postava  
zákonodárce postavoda-  
jalec  
zákusek pomizek, zasla-  
dek  
záletník snubač, babež  
zaměstnání opravek, de-  
lo, obrť  
záminka pretveza, za-  
stor  
zámožný premožen, pe-  
tičen  
zánět prisad, vnetje  
západ záhod  
zápach duh, čoh  
zápal vžig, ogenj, vne-  
ma  
zápalka vžigalica,  
biglica  
zápisky zabeležki  
září kimovec

zásada načelo  
zase zopet, znovič  
zásilka odprava, odpre-  
ma  
zastaveničko podoknica  
zatím medtem  
zátka zamašek, čep,  
veha  
**zatknoti** zapreti po-  
brati (koga)  
závada zadržek, opovira  
zavčas zgodaj  
závod dir, beg, tek; go-  
jilnica, naprava  
závoj naličje, pajčolan  
zázrak čudež  
zažívání prebava  
zběh begun  
zboží blago, roba  
zbraň orožje  
**zbytečný** prebilen, nepo-  
třeben  
zcela čisto  
zda ali, -li, če  
zdejší tukajšnji, domač  
zejtra jutri  
zelí zelje  
zemák krompir  
zeměbranec bramborec  
zisk dobiček  
zjev prikazen, pojav  
zkouška izkušnja, izpit  
zlo hudo, nesreča  
**zločin** hudedelstvo, hu-  
dirstvo  
**zloděj** tat; -ka tatica

**zlosyn** hudobnik, lopov  
změna prememba  
zmije gad  
**známka** znamenje, be-  
leg; marka  
**zoufalý** obupan, brez-  
upen  
zpět nazaj  
zpěv petje  
**zpěvník** pesmarica  
zpozdilý aboten, buda-  
lest, nor  
**zpráva** izvest, poročilo,  
glas  
**zpropitné** napitnina  
**zrada** izdaja  
**zrcadlo** zrcalo, ogledalo  
**zřetel** ozir, pomisel,  
pažnost  
**zřícenina** podrtina  
ztráta izguba  
**zub** zob  
zvěčnělý poveličan, po-  
kojni  
**zvědavý** radoveden,  
izvedljiv  
**zvolna** počasi, polago-  
ma  
**zvonec** zvonček  
**zvyk** navada, šega  
**zženštily** mehkužen,  
babji

**ž.**

**žádati** hrepeneti, dihte-  
ti; prositi želeti

žádný noben, nobeden,  
nikad  
žák učenec, šolar, dijak  
žalář ječa, zapor  
žaloba pritožba, za-  
tožba  
žaludek želodec  
žas osup, prepast  
žebrák berač, prosjak  
žert norčija, šala  
žhář požigalec  
žid jud, žid, číšť  
židle stol, sedež  
žila žilica

živnost hrana, jed,  
obrt  
živočich živad  
žízeň žeja  
žlab žleb  
žluč žolč  
žně žetev  
žold pláčilo, mezda  
žrādlo žrenje, žrtje,  
slabo jelo  
žvaniti žvečiti, jezik  
brusiti  
žvatlati blebetati  
žvýkatí žvečiti

### Jména dní:

Ponedelek, vtorek, sreda, četrtek, petek,  
sobota, nedelja.

### Jména měsíců:

leden = prosinec (januar),  
únor = svečan (februar),  
březen = sušec (marec),  
duben = mali traven (april),  
květen = veliki traven (majnik),  
červen = rožník, kresník (junij),  
červenec = mali srpan (julij),  
srpen = veliki srpan (avgust),  
září = kimovec (september),  
říjen = vinotok (oktober),  
listopad = listopad (novenber),  
prosinec = gruden (december).



<b>Maďarsky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
Maďarsko-čes. a česko-maďarský slovn.	K 1—	
<b>Novořecky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
<b>Polsky</b>	I. Učebnice . . . . .	K — 72
II. Rozmluvy . . . . .	K 1—	
Polsko-český a česko-polský slovníček	K 1—	
<b>Portugalsky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
<b>Prusky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
<b>Rumunsky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
Rumunsko-český a čes.-rumun. slovn.	K 1—	
<b>Rusky</b>	I. Učebnice . . . . .	K — 72
II. Rozmluvy . . . . .	K 1—	
Rusko-český slovníček . . . . .	K 1—	
Česko-ruský slovníček . . . . .	K 1—	
<b>Slovácky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 60
<b>Slovinsky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
Slovinsko-český a česko-slovinsk. slovn.	K 1—	
<b>Srbšky</b>	I. Učebnice . . . . .	K — 72
II. Rozmluvy . . . . .	K — 80	
Srbocharvat.-český a česko-srbocharvat.	K 1—	
<b>Staroslovanský</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
<b>Starořecky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 90
<b>Španělsky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
Španělsko-český a česko-španěl. slovn.	K 1—	
<b>Švédsky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
Švédsko-český a česko-švédský slovn.	K 1—	
<b>Turecky</b>	snadno a rychle . . . . .	K — 72
Turecko-český a česko-turecký slovn.	K 1—	
<b>Vlašsky</b>	I. Učebnice . . . . .	K — 72
II. Rozmluvy . . . . .	K — 80	
Italsko-český slovníček . . . . .	K 1—	
Česko-italský slovníček . . . . .	K 1—	

Na skladě u všech knihkupců neb v nakladatelství

**DR. FRANT. BAČKOVSKÝ**, knihkupectví  
v Praze, Žitná ulice, číslo 55.

**Dr. BAČKOVSKÉHO**

## **Národní knihovna česká:**

Čelakovský F. L., Ohlas písni českých 30 h., ruských 50 h., Růže stolislá  
30 h., Smíšené básně 24 h.

Erben K. J., Kytice z básní 50 h.

Geisslová J., Immortely 1 K.

Hálek Vít., Večerní písňe 20 h., Ballady a romance 20 h., V přírodě  
60 h., Pohádky z naší vesnice 30 h., Podél důlům stromem 40 h.,  
Pod puslym kopcem 70 h., Poldík růman 30 h., První láska 60 h.,  
Jířík 20 h., Muzikant 20 h., "Student" Kvoch 30 h., Bejrama 24 h.,  
Na vejminku 70 h., Domácí učitel 30 h., Kovářovic Kačenka 20 h.,  
Na statku i v chaloupce 80 h., Přivozník 24 h., Pan Suchý 20 h.,  
Muzikantská Liduška 20 h.

Havliček K. Bor., Křest sv. Vladimíra 20 h., Tyrolské elegie 20 h.,  
z Hvězdy Jan., Známosti z průjezdu 30 h., Mastičkář K 1'20, Harfenice  
60 h., Čechové v Prusích 16 h.

Chocholoušek Dr., Dvůr krále Václava 60 h., Mileva 60 h.  
Klicpera V. K., Divovorný klobouk K 0'80, Veselohra na mostě  
30 h., Rohovin Čtverohý 30 h., Točník 40 h.

Kožlák J., Slávy dcera K 1'40, Sebrané drobné básně 30 h.  
Krouský F., Usmířence 80 h.

Mácha K. H., Máj 20 h., Cikáni 40 h.

Mokréj Ot., Jihoceské melodie 70 h.

Němcová B., Pohorská vesnice 80 h., Karla 35 h., V zámku a podzámečci  
55 h., Sestry 25 h., Baruška 40 h., Divá Bára 30 h., Chýše pod  
horami 30 h.

Pileger G. Mor., Telegram 30 h.

Rubeš F. J., Veselá předmluva k smutné povídce o jistém nešťastném  
baštoráři 16 h., Kdo ví, k čemu je to dobré 20 h., Pan Trouba 20 h.,  
Pan amanuensis 40 h., Harfenice 60 h.

Sládek V. J., Na prahu ráje 80 h., Světlou stopou K 1'—.

Světlá K., Frantína 1 K., Ten národ, - Okamžik 30 h.

Šafařík P. J., Tatranská musa s lyram slovenskou 20 h.

Tyl J. K., Dekret Kulnohorský 80 h., Chudí lidé 40 h., Hudební dobrodruzí 35 h., Jan Hus 70 h., Jiříkovo vidění 30 h., Alchymista  
30 h.

Vocel J. E., Poslední Orebita 20 h., Hlalipec 40 h.

**Na skladě u všech knihkupců aneb  
v nakladatelství Dra Frant. Bačkovského,  
v Praze-II., Žižková ul. č. 55 n.**